

Braşovai Lapok

Ára 5 lei

Szerda
1931 * október 14

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

235. szám
XXXVII. évfolyam

Ára 5 lei

Az arany és a vér

A világnak egyik leghatalmasabb országa, Anglia, nem bírta többé az aranyversenyt, föllázadt az arany-rabszolgaság ellen és széttörte aranyláncait...

Anglia összehasonlíthatatlanul gazdagabb Franciaországnál. Tartozásai, melyek miatt bajba került, nevetségesek. Körülbelül kétszáz millió font. Holott követelése vagy négyezer millióra rugnak. Adósságai azonban rövidlejáratúak, míg követelése hosszulejáratúak és ezeknek egy része még hozzá be is fogyott. A rövidlejáratú adósságok kiegyenlítése módja az aranyfizetés, a hosszulejáratúak árucserével és további hitellel egyenlítődnek ki. A világon pedig olyan kevés az arany, hogy még ily aránylag csekély adósságok kifizetése is zavarokat okoz, ha hirtelen bekövetelik őket. Nyilvánvaló, hogy a nagyszabású kapitalizmus, a világgazdaság rég kinőtt az aranypénz korlátjai közül. De nem tud megszabadulni tőle azért, mert a kapitalizmus nemcsak gazdálkodik, hanem egy hatalmi, fegyveres szervezet is. A hatalom gyakorlásának nélkülözhetetlen eszköze pedig az arany. Az arany a béke ágyúja.

Franciaország évek óta komoran nézi, hogy a világtegerenken folyó hatalmi versenyben a távoli világhatalomért, nem tud Anglia és Amerika mellé lendülni. Kontinentális hatalom — az európai kontinensen azonban majdnem korlátlan az uralma. Anglia azonban még ebbe a kontinentális hatalmába is folyton be akart köpködni. Ausztriának kölcsönt ad, amikor Franciaország a vámonióért meg akarja büntetni. Németországot bátorítja, Magyarországot támogatja a kisántant ellen, sőt néha még Olaszországgal is összeeszi a levet. Politikai, hatalmi okokból vonta el Franciaország Angliától az hatalom eszközét, az aranyat. Még Anglia kénytelen volt aranykölcsönt Franciaországhoz fordulni. Ande ez sem volt elég tanulság Angliának, Franciaország tehát, hogy észterétitse, tovább szilta ki tőle az aranyat.

Erre felelt azzal Anglia: jó, hát akkor nem adok többé aranyat, nem ismerem el többé az aranyat hatalmam, presztizsem mérőjéül, fűtőlök az aranyra... Ezzel természetesen a font bizonyos értékesése jár együtt. Azonban Anglia bizik abban, hogy elég gazdag, fejlett és konszolidált gazdasági birodalom ahhoz, hogy pénze az aranynak részben oaló rangcsökkenése mellett is állandó és jó lesz. Hiszen éppen azért szegényedett el aranyban, mert gazdasága fejlettebb más országokénál, nem volt szüksége annyi aranyra. Aránylag sokkal kevesebb bankjeggyel dolgozik, mint például Franciaország, közönséges sokkal jobban szereti a pénzhezlyettesítő eszközöket, csekket, bankátulást, könyköveteléseket stb. Kevés bankjegye lévén, kevés aranyat halmozott fel.

Mikor aztán a hatalmi verseny folytán Angliának aranyat kellett volna halmoznia, nem lehetett már, mert az arany mind szilárd kezekben volt és azt hatalmi okokból nem adták ki. Megtehette volna azt is, mint Franciaország, hogy baculizmódra, vagy meducmódra, hitellete leszállítja az életműködését, amig a zord idő tart. Ennek azonban akadályá ugyan csak Anglia gazdaságának nagy fejlettsége. Bankári és kereskedelmi apparátusa oly részletesen és költségesen van kiépítve az egész világon, hogy annak intenzióiban működnie kell különben megcsúsz a tőkét. Ezért kénytelen volt ő, a világ bankárja, tovább is tőkét felvenni, a sokkal kevésbé leépített szervezetű Franciaországtól és Amerikától és ezeket a tőkéket apparátusában játszani.

Most aztán bajba került. De csak az arany miatt. Ha függetleníti magát az aranytól és ez a függetlenítés tén meg nagyobb méreteket is ölt — ez egy forradalom volna. Az arany zsarnokságának megszüntetése ugyanis nemcsak a kapitalizmust szabadítaná fel korlátoktól, amelyeket már alig tud elviselni, hanem a békének is nagy szolgálatot tenné. Az arany ugyanis ezért a hatalom gyakorlásának eszköze — mert arany nélkül nem lehet háborút viselni. Az arany zsarnokságának levetése nagy lépés volna a valódi leszerelés felé.

ALIGHANEM KORMÁNYVÁLSÁG LESZ

Liberális ígéretek dörögtek Kolozsváron

Duca nyíltan megtagadta Jorgát és adóleszállítást ígért a románságnak, Anghelcut a kisebbségeknek

Kolozsvár, október 12.

Ugy látszik, hogy a kormány helyzete valóban nem a legszilárdabb, legalább is erre vall az a tény, hogy a liberális párt teljes felkészültségével ponult fel a kolozsvári propaganda népgyűlésére. Erre vallanak egyébként azok a nagyhöngű szölamok is, amelyekkel a liberális szónokok a kolozsvári gyűlésen igyekeztek maguk felé hangolni a népindulatot.

A népgyűlés első szónoka, Vasile Sasu, volt kereskedelmi miniszter volt. Azt hangoztatta, hogy az ország szekerét a mai kátyuból csak a liberális párt vezetheti ki. A nemzeti-parasztpárt akkor, a mikor kormányon volt, megcsalta a népet, most pedig, ellenzéki mivoltában, egyenesen felforgató tevékenységet fejt ki.

— Itt Kolozsváron, — mondotta Sasu, — itt vetették fel az erdélyi autonómia gondolatát. En, mint annak a liberális pártnak a tagja, amely az összes románok egyesítését létrehozta, minden erőmből tiltakozom az ellen, hogy az egyesülés sirját éppen Kolozsváron ássák meg. Mosoiu, a kövér generális is az „erdélyi autonómia” ellen dörgött.

ben? Meghagyja ezt az intézményt, ha uralomra kerül?

— Nem boilizmus kell nekünk, hanem romanizmus — mondotta — s igenis Erdély megmarad Románia szerves részének azért, hogy a románság nyugati védőbástyája legyen.

Azután kijelentette, hogy az országban erkölcsi válság van. Ez az erkölcsi válság pedig az, hogy mindenki a maga zsebére dolgozik.

A népgyűlés főszónoka maga Duca volt, a pártvezér. Mindenekelőtt leszögezte, hogy a liberális párt és a kormány között semmiféle kapcsolat nincs. A jelenlegi kormány büneiért tehát minden felelősség a kormányra hárul, a liberális pártot semmiféle ódium sem érheti. Azután az adózásról beszélt a beigérte, hogy a liberális párt igenis le fogja szállítani az adókat.

de csökkenti a kamatokat is. A gyűlés lezajlása után Duca hajlandó volt fogadni a kisebbségi sajtó képviselőit is. Azt ígérte, hogy három kérdésre felel. Az első kérdés ez volt:

— Mi az álláspontja a liberális pártnak a kisebbségi államtitkárság kérdésé-

ben? Meghagyja ezt az intézményt, ha uralomra kerül?

Duca olyan zavarba jött, ami pártvezérnél igazán szokatlan. Végül is kijelentette, hogy erre a kérdésre nem felel.

A második kérdés:

— Van-e a pártnak új programja a kisebbségi kérdéssel kapcsolatban?

Erre már felelt:

— Nincs semmi új. A párt továbbra is olyan liberális szellemben kormányoz, mint eddig. A kisebbségekkel szemben is megértő és előzékeny lesz. Éppen úgy, mint eddig. Új programra tehát nincs is szükség. Marad minden a régieben...

— És a liberális párt kisebbségi politikáját továbbra is Anghelcut irányítja?

— volt a harmadik kérdés, amire Duca megintcsak készségesen és gyorsan felelt.

— Igen, természetesen. Ezt a kérdést Anghelcut ismeri a legjobban, tehát továbbra is ő marad a kisebbségi ügyek legfőbb irányítója.

Nem tartjuk valószínűnek, hogy a pártvezér autentikus kijelentéseitől nagyon el lennének ragadtatva a kisebbségek.

Jorga megy és koncentrációs kormány jön?

Bukarest, október 12.

A kolozsvári liberális nagygyűlésen elhangzott jósálatokon kívül a bukaresti lapok közleményei is arra engednek következtetni, hogy a belpolitikai élet már a közeljövőben igen mélyreható változások elé kerül.

Ez a változás a Lupta mai bejelentései szerint nem más, mint

a koncentrációs kormány megalkulása a Jorga-kabinet távozása után.

Ezzel kapcsolatban a Lupta arról értesült, hogy a koncentrációs kormány megalkulásának egy igen súlyos feltétele van. Az tudniillik, hogy Argetoianu a Jorga-kabinet után is maradjon meg a koncentrációs kormányalakulatban, akár mint pénzügyminiszter, akár pedig mint a bel-

ügyi tárca vezetője.

Erre a kombinációra a Lupta megjegyzi, hogy

a koncentrációs kormány terve már eleve megbukott, mert a nemzeti-parasztpárt sem eloi, sem pedig presztizs-okok miatt nem támogat egy olyan koncentrációt, ahol a keze előre meg van kötve Argetoianu személyjét illetőleg.

Maniu után — Averescu is?

A Lupta értesül arról is, hogy a néppárt tervezett nagygyűlése újabb belpolitikai szenzációval szolgál. Az avereska-

nusok őszi nagygyűlésén ugyanis a pártvezér,

Averescu marsall be fogja jelenteni, hogy követi Maniu Gyula példáját és teljesen viszávonul a politikai élet küzdőmeitől, s azokban legfeljebb, mint csendes szemlélő vesz részt.

A nemzeti-parasztpárt terveit illetőleg a Lupta arról értesült, hogy Maniu Gyula lemondását nem fogadják el. A

párt álláspontja szerint Maniunak újra el kell foglalnia helyét a belpolitikai életben, mert az a kombináció, hogy Titulescu vegye át a nemzeti-parasztpárt ügyeinek intézését, megdőlnék látszik. A Lupta ugyanis úgy tudja, hogy a minden oldalról megújított kormányváltás után a koncentrációs kabinet miniszterelnöke — Titulescu lesz!

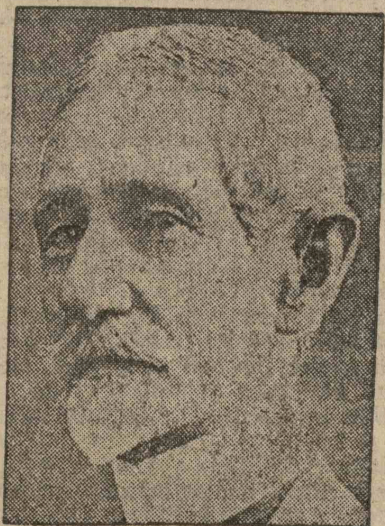
Lemondott a bolgár kormány

Bukarest, október 12.

A déli órákban rendkívül szűkszavú szófiai jelentés alapján a bukaresti lapok arról értesültek, hogy

a bolgár kormány lemondott.

Távozásának oka a jelentések szerint az, hogy a kormány és a parlament között áthidalhatatlan ellentétiek keletkeztek.

Averescu

Egy nagy esemény rezgései tízezer kilométeres távolságban

A japán-kinai háboru előestéjén látogatás Japán egyszerű bukaresti követségén

Japánnak el kell foglalnia fegyveresen is Mandzsuriát, mert befektetett milliárdjai, rendkívüli népszaporulata parancsra teszik a hódítást. **Harc a csodálatos Mandzsuriáért, melyből egykönnyen új világjáboru robbanhat ki**

Bukarest, október hó 12

Ázsia Balkánján, a Távol-Keleten s annak Albániájában, vagy — ha jobban tesszük — Macedóniájában... a természetadta gazdag Mandzsuriában megint ropog a fegyver és potyognak a bombák a kínai állomásokra, városokra. Pontosan két évvel ezelőtt az oroszok ragadták fegyvert az Észak-Mandzsuriát átszelő és tulajdonukat képező ugynevezett Kelet-kinai vasutal kapcsolatos érdekeik megvédésére, most meg Nippon nemes fiai, a japánok, járnak el hasonlóan a „meny-nyei birodalom” e valóságos Kánaánjának a déli felében.

Látták, hogy a szerintük is hanyatlóban levő fehér világot az utóbbi időben a másik „sárga veszedelemmel”, az arannyal való bajlódás köti le, gyors elhatározással tehát újabb rohamba mentek át szívos imperialista terjeszkedésük meglehetősen nehéz útján. Kapóra jött számukra, hogy a Mandzsuriában évtizedek óta leküzdhetetlenül garázdálkodó kínai bandák valamelyike lemészárolta Nakamura japán kapitányt és expedícióját tagjait, akik „tudományos kutatást” végeztek az óriási tartomány eddig még

felderítetlen belsejében. Megtorlást és kártérítést követeltek a régi recept szerint egyrészt Csang-Hszü-liang mandzsuri kormányzótól, másrészt pedig Csang Kaj-sek marsall nankingi központjából, azaz a kínai kormánytól, amely a jelenlegi fiatal mandzsuri kormányzó apja, Csang Cso-lin meggyilkolása óta lelkesen együttműködik a kínai egység és függetlenség helyreállítására, a kínai nacionalizmus jegyében.

Kész volt így a konfliktus, mert hiszen sem Csang-Hszü-liang mukdeni, sem Csang-Kaj-sek nankingi központi kormányja nem adhatnak olyan elégtételt a Felkelő Nap országának, amellyel az hódítási étvágában beérje. Az a lényeg ugyanis, hogy Japán most ugyanúgy be akarja kebelezni Mandzsuriát legértékesebb déli felét, mint az 1894-95-ös első japán-kinai háború során Koreát, az 1904-5-beli orosz-japán háború eredményeképpen pedig a nála háromszor nagyobb ország rész Sarga-tengeri és Pecsili-öbölbeli partvidékét a legfontosabb kikötőkkel, Japán véglegesen biztosítani akarja magának Mandzsuriát, amelyet az évtizedek folyamán magtárává és

nyers-anyagforrásává tett anya-országának, mielőtt a megújodott nagykinai nacionalizmus kellő erőt szerez a megvédésére.

S néhány hét óta a fürge japán csapatok egyre fokozottabb sűrűséggel lépik el Mandzsuriát három tartománya közül Fengtient és Kirint s megszállták a főbb vasutvonalakon kívül mindkettő fővárosát. A nankingi kormány fellármázza legfeljebb pártfogóját, Amerikát és a Népszövetséget, a Szovjet, amely a két évvel ezelőtti rövid háborúja alkalmával megszállt pozícióját az északi Heilungkiang tartományban, készenlétbe helyezi szibériai csapatait, Angliát, Franciaországot, meg a többi érdekelt pedig rendkívüli népszövetségi tanácsülést hívott egybe. Mandzsuriában annyiféle az érdek, hogy méltán röffennek össze a világhatalmak, Japán további izmosodása ráadásul megbontja a Csendes óceán jelenlegi erőviszonyainak az egyensúlyát, már pedig a Csendes óceánban fog eldőlni egykor a fehérek és sárgák vetélkedése a világ uralásáért.

Japán ugyanis azt tartja, hogy a fehér faj már degenerálódott, levezített...

Mandzsuria, egy csodálatos ialat

Szembe akartam kerülni Nippon önbizalomtól duzzadó fiaival, hogy halljam, miként magyarázzák a mandzsuri kalandot, amelyből könnyen világháború robbanhat ki.

A japán császári követség (Légation Impériale de Japon) a Str. Cantacuzino egyik bérházának a földszintjén húzódik meg, ahova nemrégiben költözött. Az elmúlt évben már harmadszor cseréltek otthont, csupa igénytelen házakban, nem is a diplomáciai negyedben.

A márványoszlopos előcsarnok félhomályában nem kis csodálkozásra fehér fiatalember fogad. Ő a másodtitkár, Mundy Blumen ur, aki már hat éve áll szolgálatában a „sárga veszedelem”-nek. Román spanyol-zsidó.

— Mi sem tudunk többet a mandzsuriai helyzet állásáról, — erősítgeti, — mint amennyit a lapok írnak. Sőt, hivatalosan még ennyit sem, mert természetesen csak a tókiói külügyminisztérium közleményeit kapjuk.

Délelőtt fél 12 van, a követségek legmozgalmasabb időpontja, de egy lélek sem jár se be, se ki ebben a szendergő lakásban.

Közben megjelenik Eisuke Fuzsita őexcellenciája, a követ. Apró, élénk emberke. Egyébként csupán névrokona a Párisban élő nagy japán festőnek.

Az első-titkárhoz utasít, aki szintén japáni. Ő majd megadja a felvilágosításokat, amiket kérek.

Alig látszik ki a nagy íróasztal mögül, amelyen valami jelentést fogalmaz apró japán betű-figurákkal. Igen előékenyen próbál rendelkezésemre állani.

— Több, mint két milliárd yenre rugó érdekltségünk van Mandzsuriában, — fejtegeti fekete, sörtes bajuszkáját tépegetve és sunyin pislogatva nagy, kerek szemüvege mögül. Aztán meg egy milliónyi japán alattvaló él ott. Igaz, ebből háromnegyed része koreai, de mégis japán állampolgár. Meg kell védenünk alattvalóink életét és vagyonbiztonságát a kínai nacionalizmus kilengéseitől s különösen a rabló-bandáktól. Mi nem akarunk háborút, ellenkezőleg, békét és rendet óhajtunk Mandzsuriában, ahol speciális érdekeink vannak.

Közelebbi adatok iránt érdeklődöm Japán, Korea és különösen Mandzsuria viszonyait illetően.

Átkutatja a könyvtárát, aztán egy kis

japánnyelvű könyvet szed elő. Hátulról visszafelé lapozgatja és olvassa, akárcsak a zsidók. De nem talál említésre méltó dolgot benne. Ezután már hárman böngészünk át a könyvszekrényt s végül rábukkanunk a japán tulajdonban levő délmándzsuri vasutnak ez év áprilisában kiadott angolnyelvű mandzsuriai évkönyvére, amely teljes képet ad a Távol-Keletnek erről a legkultiváltabb országról. Japán szempontból persze, de azért érdemes felsorolni pár adatát.

Mandzsuria hatalmas területén (háromszor akkora mint Románia) a vasút hálózat hossza 3 ezer 700 mérföld, amelyből a legtöbb japán érdekeltég, azután kínai, orosz és angol. Ha tekintetbe vesszük, hogy Kína egész többi területén csak 5 ezer 200 mérföld vasút van, úgy nyilvánvaló, hogy Mandzsuriának a leg-sűrűbb a hálózata.

Egyedül a tisztán japán kézben levő délmándzsuri vasút (Mukden-Dairen, illetőleg Port-Arthur) csaknem 75 millió yent jövedelmezett az 1929—30. üzleti évben, szemben az 1907—8-beli 3 és fél millió yennel.

Mandzsuria egész kereskedelmének az értékét 1907-ben 52 millió u. n. haikwantaelre becsülték, ami 6 százaléka volt Kína akkori összkereskedelmi forgalmának, míg 1929-ben már 755 milliót és 20 százalékot tettek ki ugyanezek a tételek. Ennek a tekintélyes kereskedelemnek a 66 százaléka Japán bonyolította le, a mely innen szerzi be az anya-ország és Korea élelmiszer és más szükségleteinek jelentékeny részét (szója-hogyó, sárgakása, rizs, hus, aztán szén, fa, petroleum, vasérc, stb.)

Tudni kell, hogy Japán 62 milliónyi, Koreával együtt közel 100 milliónyi lakossága évente másfélmillióval szaporodik. Az anyaország földje nagyrészt vulkanikus, szegény. A japán lakosság-főléleg elsősorban Mandzsuriába özönlik az utóbbi időben, miután Amerika, sőt Ausztrália is elzárta előle a bevándorlás lehetőségét.

Ennyiből is érthető, hogy Mandzsuria déli, legtermékenyebb fele most a legin-gerősebb falat, amelyet régen készített magának Japán. S azon a címen, hogy meg kell védenie egy milliónyi ott élő alattvalójának az érdekeit, Korea mintájára le akar igazni harminc milliónyi kínait, amennyi a Mandzsuri dinasztia e bölcsőjében, az északra fekvő kínai ország részben él. Ezutta is a régi módszerrel operál: Mandzsuria önállóságát követeli saját védnöksége alatt, ahogyan Koreával is tette.

Mindezt azonban már csak mi füzzük hozzá annak a nagyszerű monográfiának az adataihoz, amelyet a japán császári követség könyvtárából halásztunk ki rövid áttekintésre.

Távólasom előtt még megkérdelem Blumen urtól, tulajdonképpen mi a létjogosultsága Romániában a japán követségnek? Hiszen itt nem igen vannak védeni való alattvalók, a rendkívül laza kereskedelmi kapcsolatokhoz pedig bőven elegendő lenne egy konzulátus is. Tudako-

zódásom során ugyanis kitért, hogy Japán ugyszólván semmit sem vásárol Romániától, hanem csak fordítva: Románia hoz be kevés japán gyapotot, porcelánt, és — gyerekjátékot.

— A diplomáciai figyelem és bizonyosfokú érdeklődés teszi szükségessé a követséget, — kapom a választ. Különben látja, csak szerény képviselőt vagyunk: a követ uron kívül csak három dolgozunk itt: az első titkár, az iroda-igazgató, meg én.

Hát igen, nem szabad elfeledni, hogy ha messze esnek is egymástól a két ország: Japán és Románia egyaránt szomszédai a Szovjetszövetségnek. Könnyen alakulhatnak úgy az események, hogy hasznos szolgáltatásokat tehetnek egymásnak. Oroszország például korántsem léphet fel teljes erejével a Távol-Kelet politikájában, amíg rendezetlen a viszonya nyugati szomszédaival.

Messze, legalább tízezer kilométernyi távolságra van tőlünk a Felkelő Nap folyton terjeszkedő birodalma, de azért közelről érinthetnek manőverei bennünket is....

Körösi Sándor.

Napsugár-bizottság

Székelyudvarhely, október 12. Nagyon helyes irányban dolgozik az udvarhelyi Református Nőszövetség és igen-igen értékes munkát fejt ki, ha többször is megismétli azt a kulturális ünnepélyt, amit a napokban rendezett meg a közeli, sőt néhány távoli falu bevonásával is. Tulajdonképpen vallásos ifjúsági és nőszövetségi konferenciák voltak Székelyudvarhelyen, ezt az alkalmat azonban a rendezőség arra használta fel, hogy értékes és buzdító erejű háziipari Kiállítást, sőt a megszokottaktól mindenképpen eltérő és azoknál hasznosabb matinéit is rendezzen — csupa falusi szereplőkkel. A két óra hosszú tartó műsort a hallgatóság kivételes érdeklődéssel hallgatta végig.

Külön értéket adott a kulturális ünnepségnek az, hogy azon nemcsak a reformátusok, hanem a homoródméti unitáriusok, sőt a lövétei katolikusok is szép számmal résztvettek.

A nőszövetségi konferencia is hasznos társadalmi munkára hozott ösztönzést és elhatározást. Több helyen megalakulnak az ugynevezett „napsugár-bizottságok”, amelyeknek tagjai minden újszülött gyermeket felkeresnek és gondoskodnak úgy a rászoruló anyáról, mint a csecsemőről. Az egyes Nőszövetségek kis gyógyszertárakat állítanak fel, hogy a legszükségesebb gyógyszerek kéznél legyenek. A konferencia foglalkozott a székely szötteviselet felkarolásával és további propagálásával is, aminek messzemenő gazdasági jelentősége van az anyagiilag leszegényedett székely falvakban.

A háziipari kiállítás akkora sikert aratott, hogy közkívárra meg kellett hosszabbítani csütörtökig.

A tökéletes borotvapenge

Utólréhetetlen minőség!
Kérjen díjtalan próbát a

Romániai vezérképviselőtől:

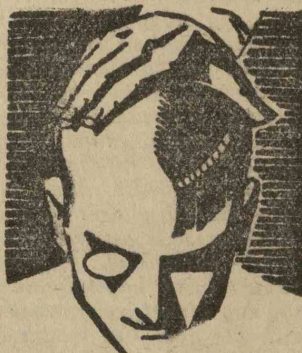
NARCISSE H. BALTHAZAR
București I. Str. Șelari 7.

Ne borotvapengét

kérjen hanem
követelje a

Vezérképviselő: C. Duisberg
București I. Str. Carol Nr. 3

NEM HULL KI

a haja, ha a

PETROCE HAHN

hygienikus lotiót használja, mely biztos határu hajhullás, korpá és a fejbőr visketése ellen

A PETROCE HAHN

megtisztítja és fényessé teszi a haját anélkül, hogy zsírosítaná. Megőrözi a frizurát és megőrzi annak természetes báját.

Kapható:

Gyógyszertár, drogeria, illatszertár üzletekben, fésűszalonokban stb.

Képviselő Romániában:

Agence Générale Française en Roumanie
(Ernest Thiriet)

Strada N. Filipescu No. 12. — București.

HA BUTOR

LEGYEN:

SZÉKELY & RÉTI

BUTOR.

GYÁRÁBÓL

MAROSVÁSÁRHELY
BUKAREST
BRASSÓ

MOTTO:

ELSŐKÉZBOL — A LEGJOBBAT —
LEGOLCSÓBBAN, KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEKKEL!

REDOUTE MOZGÓ

BRASSÓ.
Telef. 145.

Hétfőn és a következő napokon

RAMON NOVARO

saját rendezésű filmje a

Sevillai énekes

A bécsi színtársulat előadásai miatt naponta csak 2 előadás d. u. 5 és 7 órakor.

Lehet, hogy most kézrekerült a biatorbágyi merénylő

Matuska Szilveszter bécsi kereskedő ellen egész sereg közvetített bizonyíték gyűlt össze

Bécs, október hó 12.

Néhány nappal ezelőtt beszámoltunk arról, hogy a bécsi rendőrség a biatorbágyi pokolgépes merényletben való részesség gyanúja miatt őrizetbe vette Matuska Szilveszter bécsi kereskedőt. Matuskát először kedden idézték be a bécsi rendőrfőnökségre, de akkor kihallgatása után ismét szabadlábra helyezték. Szerdán azonban újból detektívek jelentek meg a lakásán, letartóztatták s Matuska azóta sem hagyta el a bécsi rendőrfőnökség bünygyi osztályát.

A gyanus utas

Matuska Szilveszter a budapesti rendőrfőkapitányság értesítése alapján tartóztatták le. Megállapították ugyanis,

Tíz kilogramm ekrazit

Matuska bevallotta, hogy

a wöllesdorfi tölténygyárban 10 kg. ekrazitot, gyújtózsínort és patront vásárolt.

Az volt a célja ezzel a nagymennyiségű robbanóanyaggal, hogy St. Pölten mellett a kőbányájában robbanásokat végeztesen és felrobbantsa egyik üzemének a gyárkéményét, amelynek füstje a környék lakóit állandóan zavarta. Az ekrazitot azonban nem használta fel, hanem a tattendorfi bányája mellett kanyargó patakba dobta.

Vallomása alapján a bécsi rendőrfőnökség azonnal helyszíni szemlét tartott Tartendorfbán. Átkutatták a patak környékét és medrét körülbelül 6 km. hosszúságban kiszáritották. Az ekrazitnak azonban nyomát sem sikerült megtalálni a Matuska vallomásában megjelölt helyen és környékén. Maga a szörnyű vádral gyanúsított Matuska pedig a perceről-percre folytonosan szaporodó gyanúok és közvetett bizonyítékok ellenére is állhatatosan kitart amellett, hogy utasként jutott el a halálvonaton a biatorbágyi viadukthoz, de a merényletnek semmi köze sincsen.

Ugy a bécsi, mint a budapesti rendőrség igen fontosnak tartja azt a körülményt, hogy Matuskának a nyaralója Eichgrabenben ugyanazon a vasutvonalon fekszik, amelyen a közelmúltban kétszer is követek el vasuti merényletet. Egyiket Neulenhachnál, a másikat Anzbach közelében. Matuska azt hangoztatja, hogy ezekhez a vasuti merényletekhez,

hogy Matuska a borzalmas szerencsétlenség után a biatorbágyi viadukthoz kiszálló bizottságnál jelentkezett s előadta, hogy maga is a vonaton utazott s csodával határos szerencsével menekült meg abból a harmadosztályú vagonból, amely a mélységben izzé-porrá zuzódott s amelynek utasai és kalauza is mind szörnyet haltak.

Már akkor gyanus volt, hogy néhány jelentéktelen karcot leszámitva, sérülést sehol sem találtak rajta. A budapesti rendőrségen ennek a körülménynek csak később tulajdonítottak nagyobb fontosságot s a múlt kedden került sor arra, hogy Matuskát előállítsák Bécsben. Első kihallgatásakor szabadlábra helyezték, a szerdától folyó újabb kihallgatások azonban szenzációs fordulatot hoztak.

éppugy, mint a biatorbágyihoz semmi köze sincsen.

Az alibi

A minden részeltérdekre kiterjedő nyomozás azonban pontos alibit követel tőle ezekre az időpontokra vonatkozólag. Matuska azt minden fenntartás nélkül bevallotta, hogy a biatorbágyi merényletet megelőző napon Budapesten tartózkodott és ottan egy sertésvágóüzem átvételéről tárgyalt, de állítását nem sikerült bizonyítani.

Éppígy nincsen pontos alibije a másik két merénylet idejéről sem.

Lakásán a bécsi rendőrség házkutatást tartott és ez alkalommal találtak is egy térdnadrágot, amelyen pikrinsavra jellemző gyanus sárga foltokat találtak. Megállapították, hogy Matuska a merénylet éjszakáján ezt a nadrágot viselte. A fontos bűnjelet vegyi szakértőknek adták ki megvizsgálás végett.

Szombaton a kora délután órákig ennyi adat felsorakoztatásával gazdagodott a bécsi rendőrség nyomozása. Minthogy a bécsi rendőrfőnökség a nyomozás minden fázisáról azonnal értesítette a budapesti rendőrfőkapitányságot, érthető, hogy úgy a hatóságok, mint a sajtó a legnagyobb türelmetlenséggel várták az újabb fordulatokat, amelyek valóban sorsdöntő fontosságúnak ígérkeznek.

A budapesti hétfői lapok jelentései azonban minden érdekességük mellett is homlokegyenest ellenkező megvilágításba állítják be Matuska szerepét a biatorbágyi katasztrófában. A Hétfői Napló például a következőket írja:

csészen megmenekült Pálffy-Daun József grófot is, aki Matuskáról a következőket vallotta:

— Már az első pillanatban gyanus volt egész magatartása és vallomása, amikor a katasztrófa színhelyére kiszálló bizottság előtt jelentkezett. Matuskán akkor semmiféle sérülésnek a nyoma sem volt felfedezhető s csak hajnalban jelentkezett újra, amikor arcán néhány karmolás volt. Gyanumat közöltem akkor a bizottság tagjaival s rámutattam arra, hogy aki lezuhan a pozdorzájá zuzódott kocsiával a mélységbe, az minden sérülés nélkül nem kapaszkodhatott fel ismét a viadukt oldalán.

Wahl Sándor udvari tanácsos, aki a bécsi rendőrfőnökségen Matuska ellen a nyomozást vezeti maga is azt hangsúlyozta, az újságírók előtt, hogy Matuska szerepének elbírálásában rendkívüli óvatosságra van szükség. Pozitív bizonyíték nem szól egyelőre ellene, viszont a másodlagos bizonyítékok száma is olyan nagy, hogy ártatlanságáért sem lehet kezkeskedni.

A nyomozás legújabb stádiumában Matuska sorsa azon fordul meg, hogy tud-e kifogástalan bizonyítékot felmutatni annak igazolására, hogy valóban utazott-e a bécsi gyorsvonaton? Ha ezt nem sikerülne bizonyítani, akkor is számolni kell azzal az eshetőséggel, hogy nem politikai bosszu hajította a rémes katasztrófa felidézésére, hanem végzetes

Matuska Szilveszter, aki úgy látszik már számolt azzal az eshetőséggel, hogy kiadják Magyarországnak, táviratilag kérte fel Kelemen Béla dr. budapesti ügyvédet a védelem ellátására. Egyben megküldötte neki fényképét is, azzal a kéréssel, hogy minden rendelkezésére álló módon terjessze s ezen az úton is igyekezzen tanút szerezni, aki igazolni tudja, hogy jegyet váltott a bécsi gyorsvonatra és azon utazott is a biatorbágyi viadukthoz.

MATUSKA MEGTÖRT

Legújabb jelentések szerint Matuskának nem sikerült Budapesten alibit bizonyítani. Senki sem ismeri és így senki nem is igazolhatja, hogy a merénylet idején ő másutt tartózkodott, nem Bia-torbágyon.

Schweinitzer, a Bécsbe kiküldött magyar rendőrkapitány, táviratilag közölte ma felettesével, hogy meg van győződve, hogy Matuska a bia-torbágyi merénylő.

Matuska egyébként megtört és kijelentette, hogy ma délután hat órákor megmondja a teljes igazságot.

— Az örület szélén állok, — hangoztatja Matuska, — és, ha nem vallok, rám szakad a mennyezet.

Konzilium a C. F. R. belegagyánál

Jonescu tábornok jelenlegi vezérigazgató tüntetőleg elmaradt a tárgyalásokról

A volt vezérigazgatók eleget tettek a közlekedésügyi miniszter meghívásának, a jelenlegi pedig oda sem hederít

Szanálás helyett konfliktus

Bukarest, október 12.

Mint jelentettük, Valcovici közlekedésügyi miniszter elhatározta, hogy szakértői konziliumot hív össze az államvasutaknál mutakozó bajok orvoslására és különösen a horribilnak mutakozó deficit megszüntetésére. Ebből a célból a közlekedésügyi miniszter meghívta a vasut összes volt vezérigazgatóit és az igazgatóság volt és jelenlegi tagjait, továbbá — magától értetődően — Jonescu tábornokot, a CFR jelenlegi vezérigazgatóját is.

A miniszter meghívására az értekezleten megjelentek: Pretorian, Miclescu, Costescu, Teodorescu és Stan Vidrighin mérnökök, a vasut egykori vezérigazgatói és az igazgatótanács tagjai.

Annál nagyobb feltűnést keltett Jonescu tábornok jelenlegi vezérigazgató elmaradása, aki még csak nem is válaszolt a miniszter meghívására.

Jonescu tábornok tüntető elmaradását azzal magyarázzák, hogy a közlekedésügyi miniszter a vezérigazgató megkérdezése nélkül hívta egybe a konziliumot, amelynek tagjai közül sokkal van rossz viszonyban a tábornok, akinek elmaradása miatt a nagy garral behirdetett tanácskozásokat meg sem lehetett tartani. Az elmaradás miatt valószínűleg konfliktus fog kitörni Jonescu tábornok és Valcovici miniszter között, amely egyébként nem az első, tekintve, hogy a

két hivatalos közeg között fennálló viszályt csak nemrégiben sikerült elsimítani.

Ezzel tehát meghiusult az első kísérlet a CFR szénájának rendbehozására. Pedig erre sürgősen szükség van, tekintve, hogy maga a közlekedésügyi miniszter bevallása szerint a vasut jelenlegi bevételei távolról sem fedezik a kiadásokat.

Igy az idén a személyforgalom 50 százalékkal esett a tavalyival szemben, mivel a személyszállító vonatok üresen szaladnak.

Tekintve, hogy a vasuti személyszállítás tarifájának emelése a mai sulyos viszonyok között katasztrófálisan hatna az ország lakosságára nézve, a kérdést egyelőre úgy fogják megoldani, hogy csökkentik a személyvonatok számát.

— HARMINCHAT GYEREK APJA.

Monteiro Antonio hatvanéves portugál gazda mostanában jelentette be legfiatalabb gyermekének születését, aki a sorban a harminchatodik. Monteiro háromszor nősült. Az első házasságából tízenyolc, a másodikból hat és a harmadikból tízenegy gyermek származott. Valamennyien még életben vannak. Noha Monteiro huszonhárom évet töltött az afrikai gyarmatokon, a harminchat gyerekes apának az egészségi állapota még most is kifogástalan.

Állítólag vallott Matuska

Matuska Szilveszter vasárnapra teljesen megtört és rémképektől gyötörve, töredelmes vallomást tett. A rendőrfőnökség detektívjeinek nyomozása is döntő jelentőségű bizonyítékokat szolgáltatott. Megállapították, hogy a Matuska térdnadrágján levő foltot — ekrazit hagyta ott. Az újabb házkutatás alkalmával olyan levélpapírt találtak, amely azonos a biatorbágyi viadukt mellett hagyott fenyvegető üzenet papírával. Matuska Szilveszter védőügyvédje széleskörű hájszát indított a halálvonaton életbenmaradt utasai után s tanukat igyekezett szerezni arra, hogy Matuskát valóban látták a Budapest-bécsi gyorsvonaton. A védő által bejelentett tanuk azonban Matuskát nem ismerték fel. A Hétfői Napló értesülése szerint a magyar hatóságok diplomáciai úton kikérlik Ausztriától Matuskát, aki tulajdonképpen magyar állampolgár.

A Bécsből érkezett legfrisebb jelentések szerint közvetlen bizonyítékot valóban nem sikerült Matuska Szilveszter ellen produkálni. Bár a közvetlen bizonyítékok száma igen nagy és mindenik sulyosan megerősíti azt a gyanút, hogy Matuskának köze van a bia-torbágyi borzalmas tragédiához.

Pálffy gróf vallomása

Kihallgatták többek között a mélységbe zuhanó vonat katasztrófájából szeren-

STR. REG. CAROL (KAPU-UTCA) No. 3 ASCHER

SERILANA

R.T. BRASSÓ

ROMANIA VEZETŐ
TEXTIL GYARAINAK
ELÁRUSÍTÓ HEIYE

Nagy választék női- és férfi
szövetekben, valamint selyem
és selyem tricot árukban!
Gyári árak!

Napsütötte, egészséges bőrt,

fiatalos, naakkegészséges külsőt biztosít Önnek

NIVEA - CRÈME - OLAJ

Mindkettő, mint egyedüli a maga nemében, tartalmazza a bőrökön, bőröpoló euceritet, mindkettő csökkenti a fájdalmas lesülés veszélyét és mindkettő megadja a bőrnek - még borús időben is - a kívánt szép barna színt. A Nivea-Crème ezenkívül forró napokon kellemesen hűsít; Nivea-olaj viszont megvédi testét barátságosan időben a túlerős lehűléstől, amely könnyen náthát idézhet elő, úgy hogy barátságosan hűvös nyári napokon is fényben, levegőben és vízben fűrészhetheti testét.

Nivea-Crème: Lei 16.00-72.00 / Nivea-Olaj: Lei 55.00, 85.00
Beiersdorf & Co. S. A. R., Braşov, Strada Iuliu Maniu 39.

VENDETTA!

Az utóbbi évek legborzalmasabb vérengzése játszódott le a caracuzai kincstári erdőben

Bukarest, október 12.

A konstancai csendőrpáncsnokságra a kora hajnali órákban a bolgár-román határmentén szolgálatot teljesítő csendőrszolgálat részéről megdöbbentő telefon-jelentés futott be:

„A Caracuz melletti erdőben, az országúttól alig száz méternyire két meztelen férfi hullára akadunk. Az ismer-

nen talált nyomokból arra lehet következtetni, hogy a páratlanul álló vérengzést egy, többfőből álló banda követ-hette el”.

A telefonjelentés vétele után a csendőrpáncsnokság azonnal a legszélesebb körű nyomozást indította meg. Mindenekelőtt az áldozatok személyazonosságát kellett megállapítani, ami már csak azért is ne-

A vendetta után: a két holttest a caracuzai erdőben.

retlen hullák borzalmasan meg voltak szorítva, több mint negyven szurt és szakított sebet fedeztünk fel rajtuk. Az egyik hullának hiányzik a feje, míg a másiknak többől hiányzik a két karja, minden valószínűség szerint a szerencsétlen áldozat két karját eddig meg nem állapítható módon irtózatoss erővel kiszakították a vállából. A helyszí-

hézsgébe ütközött, mert a gyilkosság minden emberi lakhelytől távol, az országot mellett, az erdőben történt és így nagyon valószínűnek látszott, hogy az áldozatokat kocsival szállították el, hogy az erdőben végezzék velük. Az is megnehezítette a nyomozást, hogy az utóbbi hetekben egyetlen eltűnési esetet sem jelentettek be a határmenti megyékből

Az első nyom

Teljes tíz nap telt el a borzalmas felfedezés óta, anélkül, hogy a teljes cróvel folyó nyomozás akár egyetlen megbízható adatot szolgáltatott volna. Az újabb helyszíni szemle is csak megerősíthette a határőrök első jelentését. A lemezletlenített hullákon talált borzalmas csonkítások és az országútról az erdő tisztására vezető keréknyomok arra mutattak, hogy valószínűleg egy szervezett banda példanélkül álló vérengzéséről van szó. A titokzatos banditák ugylátszik formális itélőszéket tartottak az ismeretlen áldozatok felett, hogy aztán a közép-kori inkvizícióra emlékeztető kínzások közepette végezzék a halálraítélte foglyakkal.

Az irtózatoss gyilkosságot követő tizenegyedik napon végre a nyomozó hatóságok kezei közé került az első nyom. — Stanciu Florea erdőőr felesége jelentkezett a rendőrségen és bejelentette, hogy a férj már több mint tíz napja semmi életjelet sem adott magáról. Idáig is előfordult, hogy a férje öt-hat napig távol maradt a családjától, de a mostani feltűnően hosszú távollmaradása már komoly aggodalomra ad okot.

— A férjemet sohasem féltettem — mondta az asszony —, habar nagyon veszélyes a foglalkozása. A határmenti erdők telve vannak vadászokkal és mivel nagy a szegénység, sokan lopnak fűt az erdőből, emiatt nagyon sok baja volt a férjemnek a lakossággal. De nem félttem az uramat, mert minden ilyen hosszabb útjára az öccsét is magával vitte.

DRÁMAI VISZONTLÁTÁS

Alig néhány perccel az elhangzott valóság után, ez a szerencsétlen asszony viszontláthatta a férjét és a sógorát. De milyen viszontlátás volt ez? Az erdőben talált irtózatossan megcsontított hullákat a törvényszéki intézet hullakamrájában jég közé ágyazták, hogy addig is megóvják az enyészettől, míg akad valaki, aki az irtózatoss összekaszabolt emberi roncok személyazonosságát meg tud-

ja állapítani. A drámai viszontlátás nem járt teljes eredménnyel. A hisztérikusan sikoltozó asszony eszelősen kirohant a hullaházból

— Ez nem az én férjem... — rikácsolta — az én férjemnek, mikor elment meg volt a feje... adják vissza a férjemet...

A szerencsétlen asszony a kiállott irtózatoss lelkimegrázkódtatás következtében egyelőre orvosi kezelés alá került. A hatóságok a féleredménnyel végződött hullaszemle dacára is azon a nézetben vannak, hogy Stanciu Florea és öccse személyében sikerült a bolgár határmenti erdőben talált hullaroncok személyazonosságát megállapítani

BOSSZUHADJÁRAT 10 ÉVEN ÁT.

Az új adatok alapján megindult nyomozás folyamán mégis sikerült valami halvány fényt deríteni a cőtét gyilkossági ügyre. A környékbeli lakosok vallomása szerint majdnem tíz évvel ezelőtt a tragikus véget ért erdőőr elfogott egy Nedelcu Stoián nevű bolgár származású parasztot, aki évek óta rendszeresen lop-ta a kincstári erdők fakészletét Nedelcu a büntetés elől Bulgáriába szökött.

Egy évvel az elmenekülés után, pontosan az évforduló napján, egy ismeretlen tettes belőtt Stanciu Florea erdőőr ablakán. A merénylet golyója azonban célt tévesztett. Egy évvel később újabb merényletkísérlet történt az erdőőr ellen. Az alföldi erdőben négy vadász támadt Florára, aki az öccse segítségével visszaverte a támadást és sértetlenül elkerült elmenekülniök a túlerő ellen. Az erdőőr ez időtől kezdve babonásan félt az október elsejei dátumtól. A büntetés elől megszökött bolgár paraszt is október elsején menekült át Bulgáriába és azóta ez a dátum végtetessé vált Florára. A harmadik esztendőben ugyancsak október elsején kigyulladt Florea háza, de szerencsére a tűz kitérését azonnal észrevették és a falubeliek segítségével sikerült a tüzet eloltani. A következő esztendőben

az erdőőr már nagy előkészületekkel várta a végzetes dátumot. Valóságos őrséget szervezett a háza körül: rokonait, jóbarátait összecsofította házában, akik fegyverrel, revolverrel várakoztak a misztikus támadásra. De — nem történt semmi. A végzetes dátum minden incidens nélkül elmúlt. Ugylátszik, hogy a Bulgáriába szökött bolgár gazda — ha tényleg ő volt a titokzatos támadások szerzője — végre feladta a hiábavaló harcot az erdőőr ellen.

Az ötödik és hatodik évben sem ismétlődött meg a támadás. A hetedik évben már megint az erdőben töltötte az október hó első napjait és csak csodálatos véletlen folytán került vissza élve.

Egyedül volt az erdőben és az egyik tisztán négy állig felfegyverzett bolgár komitácsit látott. Az egyik komitácsiban határozottan felismerte az évekkal ezelőtt elmenekült Nedelcu Stoiánt. A halálra rémült erdőőr három teljes napon keresztül meghuzódott a bozótban és csak ennek köszönhetette, hogy túlélte a végzetes dátumot.

Tavasza egyetlen üzlet sem lesz nyitva Bukarestben

Megdöbbenő hangú távirat a királyhoz

Bukarest, október 12.

Kétségbeesett hangulatú nagygyűlést tartottak tegnap Bukarest kereskedői. A felszólalók egytől-egyetig hangoztatták, hogy, ha a mai helyzet meg nem változik, úgy tavasza egyetlen üzlet sem lesz nyitva Bukarestben.

A nagygyűlésről a következő táviratot küldték az uralkodónak:

„Felség! A bukaresti kereskedők kéri, hogy legmagasabb protekciójával védjen meg bennünket a jelenlegi igazságtalan és kivételező adórendszer ellen és rendelje el a patenta fixa bevezetését.”

A nagygyűlés izgatott, elkésereedett a moszférában ért véget.

Japán visszautasítja a Népszövetség közbelépését

Kína pedig a Népszövetségtől várja a mandzsuriai helyzet tisztázását

London, október hó 12.

A japán kormány néhány nappal ezelőtt szokatlanul éleshangú jegyzéket intézett Kínához, azt követelve, hogy a kínai kormány tartsa magát a népszövetségi tanács határozataihoz s vessen véget a megszállott mandzsuriai területen operáló terrorbandák garázdálkodásának. Nankingból érkező jelentések szerint a kínai kormány erre a jegyzékre nem válaszol, mert hangja nem felel meg a diplomáciai szokásoknak.

Kína egyébként újból a Népszövetséghez fordult táviratilag s azt követelte, hogy a népszövetségi tanács haladéktalanul fogantatson intézkedéseket a béke helyreállítására és küldjön Mandzsuria vizsgálobizottságot a helyzet

tanulmányozására.

A japán kormány vasárnap minisztertanácsot tartott a vezérkar és az adminisztráció főnökeinek részvételével. A hadügyminiszter jelentést tett a mandzsuriai helyzetről és kijelentette, hogy a hadműveleteket semmi esetre sem szakítják meg.

Kiszivárgott hírek szerint a japán minisztertanács azt határozta, hogy a Népszövetségnek mindennemű határozatát visszautasítja a mandzsuriai kérdést illetően.

A Charbinból érkezett jelentések arról számolnak be, hogy az Egyesült Államok delegációja megérkezett a japán megszállás alatt levő Kirin tartományba s rövidesen megkezdje a vizsgálatot.

A temesvári ügyvédek és a törvényegységesítés

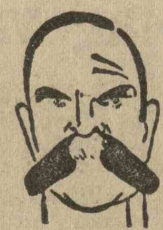
Temesvár, október 12.

A temesvári ügyvédi kamara vasárnap délután közgyűlést tartott, amelynek egyedüli, de nagyon fontos tárgya Hamangiu igazságügyminiszter törvényegységesítési terveze volt.

A közgyűlés hosszú és zajos tárgyalásokkal teletelt. Voltak olyan felszólalók is, akik az igazságügyminiszter tervezetét védelmezték, a nagy többség azonban meglehetősen hevesen foglalt állást az ellen, hogy az egységesítés során a csatlott területek fejlettebb jogszolgáltatása helyébe alacsonyabb rendű törvénykezési rendszer kerüljön.

A hozott határozat a két álláspont közötti közepet, amennyiben kimondja azt, hogy a temesvári ügyvédi kamara a jasi ügyvédkongresszus kiküldött bizottságához olyan értelmű előterjesztést juttat el, hogy: rágaszkodni kíván az újonnan csatlott területek régi törvényeiből azokhoz, amelyek beváltak, nincsenek ellentétben a román nép szellemével, nemzeti érzéseivel és hagyományaival. Óhaját fejezi ki továbbá abban az irányban, hogy az egységesítés olyan szellemben tör-

ténjék, amely haladást jelent a törvénykezési terén s nem csak olyan átmeneti állapotot eredményez, amelyen aztán hamarosan változtatni kell.

Pilsudsky marsall Bukarestben
Néhány hetet a Fekete-tenger partján tölt

Bukarest, október 12.

Hétfőn délután ötórakor Csernovicből jövet Bukarestbe érkezik Pilsudsky lengyel marsall, aki betegszabadságát a Fekete-tenger partján fogja eltölteni.

A kormány a határig szalonkocsit küldött Pilsudsky elébe.

Pilsudsky marsall a mai éjszakát Bukarestben tölti, holnap reggel pedig külföldre vonul ki Sinaia-jába, ahol néhány napig a király vendége lesz. Innen utazik azután Ca men Sylva-fürdőhelyre, a Fekete-tenger mellé, ahol előreláthatólag két-három hétig marad.

A marsall látogatása magánjellegű.

Asíra (Apolló) Mozgó BRASSÓ

Reorganizálásban bemutatja október 12, 13 és 14-én a

„Nyugaton a helyzet várt ozzallan”

című monumentális háborús filmet — Ezenkívül: a urnál és Mcky-kaus. Javítási munkálatok miatt a bejárat néhány napig az udvar felől.

Következő műsorunk: „Az álmarsall” Roda-Roda nasonnevű szindarabja után.

Főszerepben V. BURIAN

Párisi őszi divatkrónika

Páris, október 12.

Az egész világ kaotikus zűrzavarban onnaglik. Sápadozik az arany fénye, zuhan a font, egyetemes a gazdasági krízis. Nem tudni lesz-e kenyér és szén a télen. Hány millió ember pusztul el majd fagyban és éhen?

De ameddig nők léteznek a földgolyó-bis bármely pontján, akár gazdag, akár szegény, biztonságban, vagy forrongó vulkán hátán, a „Divat” iránt örökké megmarad az érdeklődésük. Még akkor is, ha csak platonikus formában szemlélhetik összes szeszélyeit és ha csak megközelíthetőleg másolhatják időleges törvényeit...

Páris változatlanul, szinte autokratikusan irányítja a divatot. Talán emlékeznek a B. L. hölgyolvasói, hogy egy júliusi cikkemben, elsőnek számoltam be arról a forradalmi változásról, mely a kalapok körül megindult. Szinte szóról-szóra ismételném, amint akkor jelentettem: „... az új kalapkreációk úgy diszelegnek féldalatosan, egyik arcát szabadon hagyva, a másikat misztikusan eltakarva, jellegzetes diszük a toll, stb.” Ez a nyári kalapidat diadalmaskodva, sikerrel tartja magát, sőt teljesen általános jellegűvé vált. Az „általános” ugyan nem azonos az „egyformasággal”. (Mily messze tünt a hajdani kis file-cloche-ok uniformizáló hatása!) Ahány kalap: annyi variáció. Ami viszont nem azt jelenti, hogy mindenkinél jól is áll. Soha nem vonatkozott a „viselni tudni” művészezté valamire olyan találat, mint ezekre a kalapokra. Szinte a fellepésben rejlő „sikk” adja meg a kalap valódi karakterét.

— A tolldisz megőrzésében jóízű nő nem követ el hibát. Az angol kosztümhöz vagy trotteur kabáthoz vágó filckalaphoz csak sima tolltűzőket viselnek. A régi dicsőségből feltámadt struccotlak csak az elegáns délutáni bársony kalapokat diszítik.

Különböző bársonykalapok gyakran láthatók — különösen La Monnier és Agnès Reboux kollekciójában, — melyeken nem toll, csak szalag vagy még inkább valamilyen művészi kiviteli csatt képezi a díszít.

Mint ahogy a kalapok stílusa a „Második Köztársaság” divátjához simul, úgy a ruhákban és főleg a díszítés részleteinél is kiemelik a nagyon is nőiesített divat iránti tendenciát. Vonatkozik ez még az ugynevezett délelőtti vagy angol ruhára, mely a francia divat szak-kifejezés szótárában, mint „robe de sport” szerepel. Például láttam egy Lanvin modellt, mely egy zöld angol kabáthoz készült délelőtti ruha. Mint az idej angol ruháknak általában, úgy ennél is hiányzik a sok éven át köznapiavá vált: gallér. Simán, a saját szövegéből végződik a kerek nyakkivágása ennek a beige-színű ruhának, melynek úgy a szoknya, mint a derékra széles harántba szabottan van összedolgozva. A zöld kabát színével egyezően, de ugyancsak a ruha gyapjumarocain anyagával hasonlóan, hosszan lefőgő nyakkendő ér le a pontosan derékban tartott övig, mely meglehetősen széles és a beige, meg a zöld anyagból van úgy összeállítva. A hátrészben az a szín kerül felül, ami az előrészben alul volt. Harántban vágott és egész keskenyen zölddel szegett zsebek, adják meg továbbá a ruha angolos jellegét.

A művészen el, haránt és keresztbe szabott anyagok, szinte lehetetlenné teszik, hogy az idej ruhákat „szemmel” lehessen lemásolni. Ugyancsak egy Lanvin-modellt láttam, egész lágy, meleg gyapjúból. Feketen pontozott acélszürke anyag, melynek főderékessége, a raglán-szabásban beillesztett ujjai voltak. Egész magas, kerek, gallér nélkül végződő derékra; az övtől felfelé háromszögben beillesztett szabásban a saját szövetanyagja, érdekes formát hozott ki a raglánszabás ujjakkal. A zsebeket erősen kihangsúlyozta a szintén háromszögben elálló és az öv csattjával harmonizáló fémgomb díszítés.

Hogy idén az öccsatloknak milyen domináló szerepet juttat a divat és hogy ma minden ruhának szinte befejező és kiegészítő, mondhatni zerves része, a nyakék, kitiúnik egyszerűt abból, hogy a nagy szabók: Paulou, Lanvin, Bernard stb. külön tervezetik a ruhákhoz való ékszer és hogy a napokban megnyílt „Fantazia Ekszer”-kiállítás, maga a szép-művészeti miniszter nyitotta meg.

A „Fantazia Ekszer” már nevével is programot ad. Mert, amit a képzetet: csontban, üvegben, gyöngyben, csillogó és tompa fémekben, meg fűben csak kigondol, az érdekes, gyakran művészi összeállításban köpetel létjogosultságot. És hogy ennyire tért hódít a régente gögösen lenézett „hamis” ékszer, annak nem kis és utolsó oka a leromlott és valódi

drágaköveket vásárolni képtelen anyagi helyzetünk.

Ezen a kiállításon két kategória ékszer szerepel. Az egyik: mely pontos és alképesztően művészi másolatát adja a Rue de la Paix-ben található valódi drágaköves kolliernek, tüknek, gyűrűnek. Ami bennünket azonban divat szempontjából jobban érdekel, azok a dínatékszer-ek, melyek a leggyengébb ruhát is kiegészítve, eredetiséget kölcsönöznek, úgy a toalettnak, mint viselőjének.

Az angol ruhákat kitűnően emeli a fa és fém nyakék, mely külön-külön alkatrészeiben, vagy kombinálva, legváltozatosabb fajtákban készül. Mintha egy szerelő műhelyében tallózott volna a tervező, aki apró fémkarikák egymásbafűzéséből, egész hihetetlen effektusokat hozott ki. Mindenesetre a legtöbb kreációban benne rezeget a gyarmati kiállítás hatása. Mert látni fából faragott néger vagy hindu fejeket, melyek ezüst foglalatban, ébenfa, meg csontkeretben ékeskednek.

Igen gyakran, az öccsat meg a nyakék összhangban van. Még akkor is, ha az öccsatot hatalmas sáfaragás díszíti. De látni finomabban ható díszeket is: émeilből, ahol sima fekete alapon, fehér, egész dínatos betűkben van az öv viselőjének a monogramja.

Még az estélyi ruhákra kerülő övekről se feledkeztek meg. Strassz és gyöngyből fonottakat látni, egyezően az estélyi kistáskával. De ezeknél sokkal szebbek és izlésebbek az estélyi övekre kerülő csatok, ahol hegyi kristály, fekete jade vagy finoman csiszolt strassz van öltetesen összedolgozva.

Szóval manapság, amikor a valódi ékszer megszerzése hovatovább lehetetlen, vigasztaló a női nemre, hogy fából, vas-

Egy órán belül

torokgyulladás és influenzát kaphat, mert fertőzésnek mindenkor ki van téve. Védkezze!

Panflavin - pasztillákkal.
A hatás biztos és tartós.

karikából (szó szerint veendő!) is agghat magára dísz.

MANDY ILONA.

— Betörték a tasnádszántói adóhivatalba. Szilágysomlyóról jelentik: Tegnap éjszaka ismeretlen tettesek behatoltak a tasnádszántói adóhivatalba és onnan hat-ezer lejt elvittek. A nyomozás megindult.

— Október 16-án döntenek a kolozsvári tüzfakereskedők ellen emelt vádak ügyében. Kolozvárról jelentik: Beszá-moltunk arról a rajtaütésről, amellyel Clontja kolozsvári rendőrigazgató lepte meg a kolozsvári tüzfakereskedők kartellülését. Clontja a spekulatörvénybe ütköző eljárást vélt konstatálni a kartell működésében és ezért a vizsgálat anyagát áttette a kereskedelmi kamaránál működő véleményezőbizottsághoz. Ez a bizottság csütörtökön tárgyalta az ügyet és megállapította, hogy a kartell megkö-tésével, kísérlet történt a szabadkereske-delem megállítására. Ennek következté-ben most már bíróság elé kerül a kartell működése. A kolozsvári járásbíróság október 16-ára tűzte ki az érdekes ügy tárgyalását. Egyidejűleg az érdekelte kereskedők megjelentek dr. Pop Valér er-

délyi tartományi igazgatónál, akinél be-jelentették tiltakozásukat Clontja rendő-r, inspektor zaklatásszerű magatartása el-len.

— Megkönnyítik a Gyimes-felé való személyközlekedést. Tudósítónk jelenti: Az utazó közönség köréből igen sok pa-nasz hangzott el amiatt, hogy a Gyimes-felé közlekedő vonatokhoz a lehető leg-rosszabb volt az összeköttetés, különösen Csikból és Brassó felől. Ezt a hiányt a vasuti igazgatóság most úgy tüntette el, hogy a Csikszeredából 12 órakor induló tehervonathoz személyszállító kocsit is kapcsoltat, amely Madéfalváig közleke-dik s amelyhez minden irányban van pár perc múltán csatlakozás. Ugyanehez a vonathoz a reggeli járatoknak is kap-csolatuk van. A vegyesszervevény reggel 7 óra 25 perckor indul Madéfalváról vis-sza Csikszereda felé.

— Öt darab kovakő — 5000 lej bünte-tés. Tudósítónk jelenti: Puskás Lajosné csikszentgyörgyi kereskedőt tettenérte a csendőrség, hogy egy gyereknek öt da-rab kovakövet ad el. Az esetről felvett jegyzőkönyv alapján a csikszeredai pénzügyigazgató az öt darab kovakőért 5000 lej bírságot rótt ki.

VÉCSEY ZOLTAN:

A SIROVÁROS

Pista eltemetkezett a munkában.

— Csak nem gondolkodni... Nem gondolni arra, hogy mi lesz, mit hoz a holnap... Nem törődni vele, hogy élni fogunk, vagy mindnyáján elpusztulunk.

Rejtett élestarak után kutatott. — Árut, nyersanyagot hajszolt. Megrakott teherautókkal járta a falvakat, hogy a posztót, vásznat szírra és lisztre cserélje. Egy-két hétig biztosítva van a város ellátása, de mi lesz azután?

Minden nap kiment a menyasszonyához rendesen az estére hajló órákban és ott a két nő társaságában igyekezett kínzó gondjait eltemetni. Sárka gyöngéd szerete, a mama hívós nyugalma és reális életszemlélete megnyugtatta idegeit.

— Jó volna tudni a hadikölcsönön, — mondta egyik este a mama, — Ki tudja, mit fog élni ez a papiros? Temérdek pénz van benne és lehet, hogy mind veszendőbe megy. Ha legalább a felét megkapnók érte, érdemes volna eladni.

Pista másnap elvitte a köteget a bankba. Az igazgatót kereste. A hatalmas bankvezér, aki a városban a hadikölcsön akciót vezette és érdemei elismerésül udvari tanácsosi címet kapott, alig tudta bajusza alá rejtetni mosolygását, amikor Pista elmondotta kívánságát.

— Kormányrendeletek vannak, amelyek megtiltják a hadikölcsön beváltását. A kormány majd külön intézkedik a hadikölcsönre vonatkozólag.

— Talán megkísérelhetném magán-uton forgalomba hozni?

— Teljesen kilátástalan! Nincs más teendő, mint várni. A békekötést mindenestre be kell várni. Ha a kormány tisztában lesz a békeszerződés pénzügyi feltételeivel, akkor tabula rázát csinálhat a hadikölcsön kérdésében is.

Borszékya mama odavolt a kétségbe-eséstől.

— Harmenc évi szakadatlan munkánk eredménye semmisült meg. Hogyan dolgoztunk éjjelt és nappalt egygátéve, hogy összekuporgassuk ezt a kis vagyunkat. És odaadtuk a hazának, most meg a haza nem törődik velünk. Jaj, elpusztultunk, tönkrementünk! De jó, hogy szegény öreg nem élte meg ezt a csapást, mert akkor ez gyilkolta volna meg. De a siron túl sem lesz nyugalma, ha látja, hogy szenvedünk, nélkülöz-nünk kell. Az a nyomorúságos kis nyug-dij még az éhenhalásra sem elegendő. Édes jó Istenem, mi lesz velünk... mi lesz velünk...

Pista alig tudta megnyugtanni. Hogy mégis megmaradt ez a villa, nincsen rajta teher, a pénz értéke is megjavul, a nyugdíjból tisztességesen megélhet a mama és a hadikölcsön dolga is majd eligazodik.

Egy este, amint a villa felé baktatott, és cipője nagyokat cuppant a sáros csa-takban, hirtelen különös kérdés vetődött fel benne.

— Tulajdonképpen szeretem-e Sárkát? Hiszen eddig nem is analizálta a le-ányhoz fűzött érzelmeit. Jól esett az a tudat, hogy van valaki, aki szereti, aki az életét az övéhez akarja fűzni, aki gondol rá, törődik vele és mindennap élenkülő izgalommal várja az érkezését. Nem áll már olyan magányosan, mint eddig, célja van a munkájának, az éle-tének... Ez mind igaz... De még nem a szerelem... Nem az a titokzatos, bűvös-bájós, elgyötrő és a fellegekbe sodró érzelem, amelyet a poéták énekelnek meg.

A vendégszoba ki volt világítva. — A vasrácsos kapu előtt fiakkal állott.

Pattonay látogatta meg Sárkát. Bu-csuzni jött.

— Képzeld Pista, milyen örömhirt újsgolt Pattonay. A múlt héten fenn volt Pesten és megvizsgáltatta a szemét Grósz professzorral. A professzor azt mondta, hogy a jobbszemem meg lehet menteni. Újból látni fog...

— Látni fogok... Ujjongás volt a fiu hangjában.

— Istenem, ez nagy, nagy öröm, na-gyon örülök neki. Hát már itthagysz minket, Pattonay?

— Igen, megyek haza az öregeimhez! Szegény öregek valósággal belebeteged-tek a nagy örömből. Hát most van, aki átvegye a gazdaságot, nem kell idegenre bízni, aki meglopja az embert.

— Mi van a többi fiuval?

— Már csak Lázay van ott. A többi mind hazament. Arra a hirre, hogy kitört a béke, egyszerre kiürült a kórház. El-szöktek azok is, akik betegek voltak. Elsőnek ment el Ruszkay. Olyan vi-dám csárdást ropott, hogy rengett bele a ház. A rossz nyelvek azt mondják, hogy nem is volt komoly beteg, csak mesterien szimulált...

— Ruszkay?... Aki mindig a hősie-ségről, a végsőig való kitartásról be-szélt?

— Oh, mennyire megváltozott egy-szerre, amikor győzött a forradalom. Hallottad volna, hogy miket mondott, hogyan szidta a szoldateszkát, a hadve-zetőséget, a tábornokokat, akik az ártat-lan emberek tizezeit hajtották a vágó-hidra, a dinasztia, hogyan ócsárolt min-dent, ami a multra vonatkozott...

— Na képelem... Most odahaza a nemzeti tanács elnöke és bizonyára el-nöke a helyi szociáldemokrata szervezet-nek is.

Pattonay még egy órát töltött náluk. Meghatott szavakkal vett búcsút tőlük, megköszönte Sárkának a gondos ápo-

lást és erősen fogadkozott, hogy jószágá-ról soha meg nem feledkezik és igen hálás lesz. Pista karonfogva vitte a ko-csihoz és melegen átölelte, majd meg-csókolta az arcát. A jobbszem alatt, a mely látni fog és új színekkel szívi magát a életet, amely mocskos, für-telmes, de amelyet mégis látni kell szenvedni és gyönyörködni benne.

De amint a szoba felé tartott, újból feltolakodott benne a nyugtalanító kér-dés.

— Szeretem-e Sárkát és szeretem any-nyira, hogy boldoggá tudjam tenni ezt az aranyos teremtet?

Sárka a zongoránál ült és Chopint játszott. A fiu egy kis zongoraszéket vont a leány mellé és némán hallgatta a leány ujjai alól kicsendülő akkordokat. A mama a konyhában volt, a vacsorát készítette.

A leány ujjai fürgén mozogtak. Pista ezeket az ujjakat nézte. Keskeny kéz, finom, hosszú ujjak, csupa lágyaság, sem-mi erő bennük. Olyan finoman érték a billentyűhöz, hogy Pista csodálkozott, hogyan nyomódik le a billentyű és ho-gyan ad hangot. Sárka nem nézett Pis-tára, önfeledten játszott egy keringőt, de megérezte, hogy a fiu most őt nézi. És erre az érzésre pirosság szökött az arcába, az ujjak egy pillanatra eler-nyedtek és egy futam közben megálltak a csontfehér klaviatúrán. A kéz megvo-naglott, majd elereszkedett. Pista átfog-ta a jobbkezét és a melléhez vonta. A gyöngye kis kéz engedelmeskedett a fér-fi akaratának. Ott pihent a fiu dobogó szívén, amely kétségeire keresett felele-tet. Pista balkarjával most átfogta a le-ány derekát és maga felé hajlította a tör-zset. A leány feje ráhanyatlott a vállá-ra. Haja kissé összehorzolódott, a sze-mek tágra meredtek a boldog várakozás-tól és örömtől. Pista most felkapta a le-ányt és magához szorította. Gyorsan le-hegett Sárka, mint a megriasztott ga-lamb. Ernyedten hanyatlott le feje és haza a fiu szemét surolta. Pista is meg-re-megett, úgy érezte, mintha villanyot szikra járná át tagjait. Kezével gyöngé-den felemelte a leány állát és mélyen a szemébe nézett. Annyi rajongó szeretet volt ezekben a szemekben, hogy a fiu egész beleszedült. Önfeledten tapasztotta száját a leány édes, vonagló ajkaira. Így álltak egymásba fonódva percekig, az egyik érezte a másik szívének a do-bogását és betöltötte őket a szerelen-csodálatos varázsa. Az első szeredme-csök volt ez, amit Pista kapott, az első amit a leány adott. Amikor a leány ki-rebbsen karjaiból és elvörösödve igaz-ította meg hajfürtjeit, még mindig a szí-vükben égett a szerelem boldog, részé-gítő mámor.

Csempészett-e, Kegyelmes ur? Sikkasztott-e, Kegyelmes ur? És lopott-e, Kegyelmes ur?

Nem!
Nem!
Nem!

Bocu Sever volt miniszter drámai vallatása egy szállodai hallban

Bukarest, október 12.

— Talán először történik meg, hogy semmi mondanivalóm sincs a nyilvánosság számára? — mondja Bocu Sever. — Sajnálom, de most nem állhatok a rendelkezésére!

— Ez lehetetlen, Kegyelmes Uram!

Lehetetlen, mert Bocu Severnek egyszer félreérthetetlenül vallomást kell tennie Erdély előtt, melynek felelős államférfia volt. Hat hónapja még a román közéletben is példátlan támadások kereszttüzében áll. Azt mondják, krózi vagyoni szerzett Maniu kormányzása alatt. Mint aktív miniszter, visszaélt a lehetőségekkel. Nemcsak mondják, hanem bizonyítani is igyekeznek. Ügyei a bíróságokat foglalkoztatják. A múlt hónapban négy és fél millió bírságra ítélték s ennek fejében lefoglalták lippai kastélyát és annak egész berendezését.

Vannak lapok Bukarestben, melyek félév

„Vakmerő, gaz rágalmazó!”

— Hogy én csempészttem volna? Sőt, én voltam az egyetlen, aki nem csempészttem. Soha az életben semmiféle incidensem nem volt a határon. Nem is lehetett, mert a liberális szellemű vádműsor maga leplezte volna le, ha valamit el akartam volna követni. Ezzel szemben a volt kormányok összes miniszterei vádműsor nélkül hozták be külföldről dolgaikat. Csempészttek még akaraton kívül is, mert a vámosok, ha miniszteri küldeményről volt szó, egyszerűen utjára bocsátották a szállítmányt. Kollégáimmal is előfordult, hogy képtelenek voltak vámot fizetni. Ki az hát, aki követ merészel dobni rám? Rám, aki talán egyedül voltam végtelenségig pontos és betegesen erkölcsös...

Végtelenségig pontos és betegesen erkölcsös. S mégis ötödfél milliót tesz a csempész-bírság...

— Ah! — mondja Bocu Sever, — suttyomban hozták az ítéletet. Felebbezttem. Tizenötödiken lesz a tárgyalás. Most azért jöttem Bukarestbe, hogy kiharcoljam a minisztériumtól, küldje végre le az íratokat a bírósághoz. El akarják huzni a dolgot. Külön kell küzdenem azért is, hogy védhessem magamat...

Tehát nem csempésztett. Mégis fel kell tenni a kérdést, mi van a lippai kastéllyal? Azt mondják, fejedelmi pompával rendezkedett be Bocu Sever.

— Igaz, nagyon szép hely. Gyönyörű. A berendezése is izlées. Művészi. Tíz éve dolgoztam rajta. Erre a kastélyra költöttem minden pénzem. Eladtam miatta tekirghiol szállodámat, ebbe fektettem bele azt a milliót, amit hadikárpótlás fejében kaptam s azt a hat milliót, ami két birtokom vételára volt. Semmi áldozatot sem sajnáltam. Az volt az álláspontom, hogy my house is my castle. Eb-

óta kizárólag Bocu Severről közölnek leplező riportokat.

Erdély előtt, mely azzal küldötte a maga kormányát hatalomra, hogy új erkölcsöket honosítson meg e balkáni levegőjű országban, felelnie kell Bocu Severnek. A hallgatás előkelő és kényelmes álláspontjára helyezkedni szigorúan tilos és a nemzet erkölcsi törvényeinek teljes erejével büntetett. Nem bocsáthatom el tehát a volt minisztert. Ha ő úgy érezné is, hogy egyelőre nincsenek mondanivalói, nekem feltétlen vannak kérdeznivalóim. Nyers és kíméletlen kérdéseket adok fel, mind a ketten belepirulunk a körüti hotel félhomályos halljában e tetemrehívásba.

— Csempészett-e, Kegyelmes uram?

— Sikkasztott-e, Kegyelmes uram?

— Lopott-e, Kegyelmes uram?

Számolni lehet önértetével és romános temperamentumával. Az izgalomtól remegve bontja ki aktatáskáját és beszélni kezd.

ben a házban telik el életem, legyen hát olyan, amilyennek kívánom. Vagyon fekszik benne. De, ha el akarnám adni, másfélmilliót sem kapnék érte. Ki áldozna egy lippai kuriáért? Ez a ház csak nekem kell, csak az én részemre készült. Első perctől tisztában voltam azzal, hogy a milliók, melyeket felemészített, meghaltak. Amint könyvtéram, amely 11 ezer kötetből áll, szintén csak nekem ért meg négy milliót. Életem munkájának minden eredményét két dologra áldoztam: a környezetre és a kultúrára. És sokat áldoztam. Elismerem, milliók fekszenek a kastélyban. Elismerem, hogy gyönyörű hely. Talán fényűző is. Kívételen szép. De...

Rámnéz, tagolva folytatja a beszédét s megkér, hogy szó szerint jegyezzem:

— De, amikor miniszter lettem, már készen állott minden. E pillanattól kezdve nem vettem semmit a világon. Csak adtam. Szegényedtem. Ráfizettem.

Csudálatos valami. Minisztersége alatt nem vett semmit, nem hozott semmit. Mégis ötödfél millióra büntetik. Mégis leplezik, támadják. A botrány, mely körülötte zug, ritkítja páráját. Ki csinálja?

— Hát ki csinálja? Argetoianu! Ő vádolt, a miniszter s ő is ítélt, a miniszter. A verdiktet nem kézbesítette ki, hanem az aradi és kurtosi városháza kapujára függesztette ki. Meg a név sem volt rajta feltüntetve. Hogy ne tudjam meg. S ne felelőzhessenek. Hogy jogerőssé váljék. Ó, ha Önök tudnák, mi minden lehetséges...

— Egy félreérthetetlen mondatot kérek, Kegyelmes ur: csempészett-e, vagy sem?

— Aki azt mondja, igen, vakmerő, gaz rágalmazó!

A milliós Lincoln-gép, Bocu Sever és Jorga

Próbáljuk meg átfutni a sikkasztási vádak.

— Mikor felállították a tartományfőnökségeket, a Bánát élére a kormány engemet nevezett ki. A pénzügyminisztérium az igazgatóság költségvetésére 350 ezer lejt utalt ki. Még tíztára sem volt elég! A direktorátus 150 szobából állott. Az épületet rendbe kellett hozni s a szobákat beburorozni. Mit kezdjek a 350 ezer lejjel? Összehívtam a rendelkezésem alatt álló öt megyét, valamint Temesvár, Arad és Nagyvárad kiküldöttéit. Feltártam előttük a helyzetet. S arra kértem őket, járuljanak hozzá a direktorátus szervezési költségeihez. Kész sággal, sőt lelkesedéssel beleegyeztek. Két év alatt hat és fél milliót fizettek be. Ebből a pénzből burorozkodott be a tartományfőnökség s ebből fizettem 10–15 szolgát, akik nem voltak benne a költségvetésben. Később Jorga, már mint miniszterelnök, azt mondotta, hogy fényűzően költeztem.

— Szalmazségeket kellett volna venni! hiszen ide fejedelmek szállhatnak...

Bocu Sever még utólag is elképpvedve csudálkozik:

— Hallja uram, szalmazségeket? Szalmazségeket! A vármegyházára, mely a XI. század építészetének remekműve! Nézné meg a nagyterem velencei mennyezetét! Szalmazségeket!

Az a határozott érzésem van, hogy Bocu Severben annak idején a művészt és a felelős közhivatalnok véres harcot vívtak. S a köz-tisztviselői ridegséget legyőzte a magánember szépe.

tam lemondásomat, elkezdődött a hajszja. Felügyelő felügyelő után, ügyész ügyész után. Nem találtak semmit.

Megemlítem, hogy két millió hiányról hallottam. Egy összegben.

— Ezt a lippai templom renoválására adtam. Fényes mű a XV. századból. Már a Hunyadiak is voltak benne. Nagyszerű arányok, a vonalak csudálatos harmóniája. Műremek!

— De hiszen a megyék és városok a direktorátus megszervezésére adták a pénzt!

— Ez is hozzátartozott: a tartományfőnök-

„A miniszteri székből a törvényszék lépcsőjéig...”

Azt mondják, lopott is. Konkrét vádak jelennek meg ellene a sajtóban. Az ügyek a bíróság előtt fekszenek.

Állítólag ellopta volna a lippai iskolaszék 500 ezer lejt.

— Cudar fantázia. A pénzt felvettem s az iskolaszék engedélyével kölcsönadtam a lippai templom építésére.

— A templomnak? Ön, ugy látszik, nagyon vallásos ember.

— Igen, az vagyok. S most is azt hiszem, hogy peremben az Isten fogja az ítéletet kimondani. Egyszer már ítélt egy peremben.

— Ki volt a másik fél?

— Bratianu Vintila. Tudja, hol halt meg? Ez az Isten keze volt...

A másik lopási vád ellene Gyulafehérvárral kapcsolatos. Az egyesülés tízéves ünnepélyét Bocu Sever rendezte. Az összes pénzek felett ő rendelkezett.

— Azt mondják, 160 milliót loptam. Jóllehet összesen 12 milliót kaptam kézhez. Az utolsó fillérről is igazoló aktáim vannak. Ezzel az üggyel kapcsolatban magához hivatott a vizsgálóbíró. De előtte nem voltam hajlandó nyit-

Miért éppen Bocut támadják?

— Nos, akkor miért éppen Önt támadják?

— Argetoianu és a háttérben Duca rendezik... Engem tartanak a legfélelmetesebbnek. Fizetnek a gyulafehérvári naggyűlésért, amikor kétszáz ezer ember tett esküt arra, hogy hiven követi Maniut. Ezt én csináltam. Sose felejtik el... S rajtam keresztül Maniut is ütik. Tudják, hogy bizalmi embere vagyok. Politika, uram. Balkán-politika.

— Ön milyen bizonyítványt állítana ki magáról?

— Azt írnám, hogy feltétlen hazafi és egyenileg integer.

Egészen ellágyul a végén.

— Hatvanadik évem felé járok. Végig tisztességben tettem el. A legpéldásabb becsületben.

.....

Az új Brüning-kormány távozását követelték a német nacionalista pártok

Berlin, október 12.

A német nacionalista ellenzéki pártok vasárnap naggyűlést tartottak Harzburgban. A naggyűlést megelőzőleg a nemzeti szocialista párt vezetési tartott szűkebbkörű bizalmas értekezletet. A nemzeti szocialistavezérek megbeszélésén Hitler mondotta az első beszédét, követelve, hogy az új Brüning-kormány azonnal mondjon le és adja át a hatalmat a német ellenzéknek.

A delután naggyűlésen a jobboldali német pártok összes számottevő vezérégyéniségei: Hitler, Seldte, Dusterberg,

ség kulturális megszervezéséhez.

— Egyéb hiányokról is hallottam. Holmi nyugták...

— Igen, azzal vádoltak, hogy egyes tételről nem három, hanem csak két nyugta volt s ezek sem voltak kellőleg felbélyegezve. Azt mondták, az ezzel kapcsolatos summákat elsikkasztottam. A vizsgálóbíró már átvette az anyagot. Meggyőződött arról, hogy áll a helyzet. S éppen ezért követelem: hagyják abba a huzavonát s vagy tegyék ad acta az ügyeket, vagy állítsanak bíróság elé!

— Ön tehát azt állítja, hogy a bányási tartományfőnökség élén jól és becsületesen működött?

— Azt. A tartományfőnökség két év alatt három milliót emésztett fel. Ezzel szemben 12 milliót küldött be a központi pénztárba. S még azt mondják, hogy én fecseleltem!

— De a három milliót kívül hat és fél milliót összeadt maga a tartomány is. Vajjon nem presszióra gyűjtötték össze a megyék és városok ezt a pénzt?

— Boldogok voltak, hogy adhatták. Még sokkal többet is áldoztak volna, csak hogy megvalósuljon a decentralizáció.

— Egy félreérthetetlen mondatot, Kegyelmes ur? Sikkasztott-e Ön?

— Gaz, alaptalan, gyalázatos rágalom!

lakozni. Aktív miniszter voltam, a Semmitfőszék illetékes.

— Mi hát végeredményben az Ön vagyoni helyzete?

— Azt mondják, mérhetetlen kincseim vannak. Palotám Vichyben és Párisban. Betéteim Svájcban. Hozzám képest Tancred Constantinescu szegény ember. Sőt becsületes is. Két házkutatást tartottak nálam. Keresték az elrejtett milliókat. Az igazság pedig az, hogy nincs egyebem, mint a lippai házam s a könyvtáram. A környezetem és kultúráim. — Ilyen hajszja még nem volt Európában. A miniszteri székből egyenesen a vizsgálóbíró lépcsőjére kerültem. A szultánok küldöttek valaha úgy selyemzsínórt e kegyvesztetteknek mint ahogyan velem e mai kormányzat cselekedte.

— Egy félreérthetetlen mondatot, Kegyelmes ur: Lopott-e Ön?

— Gaz rágalom!

— Tökéletesen tisztá, hozzáférhetetlen, érintetlen ember-e Ön?

— Feltétlenül!

A jóhiszemű ember fel szeretné tételezni róla, hogy valóban tisztá és becsületes.

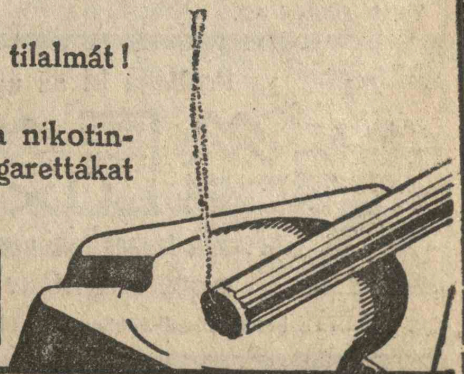
Eltékelte egyéni érzelmeitől, már csak logikai alapon is. Annyan loptak, csempészttek, sikkasztottak és nem történt velük semmi, hogy akivel ennyi történik, az valószínűleg nem követett el semmit sem.

(m. t.)

NE várják be az orvos tilalmát!
Akkor már késő!
Szokják meg már most a nikotinmentes FUMOSAN cigarettákat és szivarokat!

FUMOSAN

Szeget ütöttek egy kis cselédleány fülébe, lábszáran a hust felhasi- tották, kezét összetörték

Borzalmas
éjszakát

rendezett hat bandita egy szilágymegyei földbirtokos házában

Szilágysomlyó, október 12.
Brutális merénylet színhelye volt va-
sárnap éjszaka Kávássy Sándor érkávási
földbirtokos háza. Kávássy Sándor és fe-
lesége idős emberek, akik korán szoktak
pihenőre térni. Most is korán fektüdtek le.
Rajtuk kívül a házban csak két fiatal
szolgálóleány tartózkodott, akik, munká-
juk elvégzése után, a konyha mellett le-
vő kis szobájukba mentek aludni.

Körülbelül éjfél lehetett, amikor

hat felfegyverzett ember lopózott Ká-
vássyék házához.

Ketten őrt álltak kint és ezalatt a négy
másikat óvatosan behatolt a lakásba. A zaj-
ra a hálószobában felébredt az öreg Ká-
vássy és kinézett az ebédlőbe, ahol a
felfegyverzett betörők éppen hozzá akar-
tak fogni „munkájukhoz”. A földbirtok-
ost a betörők rögtön lefoglalták és köve-
telték, hogy azonnal adja át a pénzt.
Kávássy nem akart ellenkezni és át-
nyújtott kétezer lej készpénzt, mert
csak ennyi volt odahaza. A betörők nem

elégedtek meg ezzel a zsákmánnyal,
összeszedték a lakásban található
ezüstöket és fehérneműt és ezenkívül
még meg is kintázták az öreg házaspárt.
A lakásból hangzó lármára a szolgáló-
lányok is felébredtek, és világosságot
gyújtottak. A betörők egyrésze erre át-
ment a konyhába, a cselédleányokat is le-
foglalták és mindkettőjükön erőszakos me-
rényletet is elkövettek.

Az egyik leányt, aki ki akart mene-
külni a karjaik közül, borzalmasan meg-
kintázták.

fülébe szeget ütöttek, a combját felha-
sították, kezét összetörték.

Ekkorra már a többiek a lakásban be-
fejezték a fosztogatást és most valameny-
nyien sietve kerekelt oldottak. A meg-
kintzott cselédleány jajgatására előfutot-
tak a szomszédok, akik értesítették a
csendőrséget, majd kihívták dr. Saitz
tasnádi orvost, hogy a több sebből vérző
leánynak első segélyt nyújtson.

A nyomozás a vakmerő banditák kéz-
rekerítésére folyamatban van.

Sport

Nagy főlénye ellenére is csak eldöntet- lenül 1:1 (1:1) gólaránnyal játszott az Universitatea a NAC ellen

Kolozsvár, október 12.

A NAC venégjátékát nagy érdeklődés előz-
te meg Kolozsváron. A nagyváradi csapat
tudvalevőleg csaknem teljes egészében a ro-
mán válogatott csatársorát szolgáltatja és az
együttes sorozatos sikerekre tekint vissza a
folyó szezonban.

A tegnapi mérkőzés revánsjelleggel birt. —
Nemrég Nagyváradon sikerült az egyetemiek-
nek a saját otthonukban játszó NAC felett
minimális gólarányú győzelmet aratniok. A
NAC kolozsvári játéka a sikertelenség jegy-
ben zajlott le.

Az Universitatea klasszifőlényben volt és
különösen az első félidőben a nagyváradi csa-

tárok alig jutottak át a felpályán. Az U. tá-
madásait Czinezer tette ártalmatlanná.

A 22-ik percben jut át először a felpályán a
NAC és a védelem elnézéséből ugynevezett
„potyagólt” szerez. A 30-ik percben Sapi ha-
talmos bombával egyenlített.

A második félidőben a NAC már jobb, de
teljesen gólképtelen. Erre a legjellemzőbb,
hogy az egész mérkőzés folyamán egyetlen
lövés ment csak az Universitatea kapura.

Az egyetemiek sok kínálózó gólhelyzetet
hagytak kihasználatlanul.

Fővényi megelégedésre bíraskodott.

Romania—CFR 1:1 (1:1). Barátságos mérkő-
zés.

Rapid—Banatul 3:3.

Fratelia—Electrica 1:0 (1:0).

ARAD: AAC—AMTE 2:0 (1:0). Herbay-ku-
pa mérkőzés.

MARAMAROSSZIGET: Olympia—Maramu-
res 2:1 (0:1).

NAGYBANYA: MSE—BSC 1:1 (0:1).

SZATMAR: Barkochba—Victoria 2:1 (1:1).

A II. félidő 22-ik percében a mérkőzés bot-
rányos körülmények között félbeszakad. Az
egyik Victoria játékos faultol egy Barkochba
játékost, aki tiltakozik ez ellen. A tulbuzgó
Victoria játékos erre pofonokkal felel. A kö-
zönség berohan a pályára. Tekintve, hogy ha-
marosan nem sikerült rendet teremteni, a bíró
lefújta a mérkőzést.

Szatmári Törökvs—Tricolor (Nagybánya)
1:1 (1:1). A múlt évi kerületi bajnok pontvesz-
tesége meglepetés.

GYULAFEHÉRVAR: Unirea—HTV 4:1
(2:0). A múlt évi országos bajnokság második
helyezettje meglepetésszerűen, de megérde-
melten vereséget szenvedett az Unirea lelkes
együttessel.

Unirea ifj.—HTV ifj. 1:0 (1:0). Ifjúsági baj-
noki mérkőzés.

NAGYSZEBEN: C. S. M. S.—NSE 2:2 (0:2).

BRASSÓ: A tegnapi bajnoki mérkőzések a
favoritok győzelmével végződtek. Az eredmé-
nyek alapján az IAR 7 ponttal a bajnoki ta-
bella élére tört, mely azonban természetesen
még nem tekinthető véglegesnek. Az Olympia
könnyű győzelmet aratott a vasutas csapat
felett. Részletes eredmények:

IAR—Victoria 4:1 (3:0).

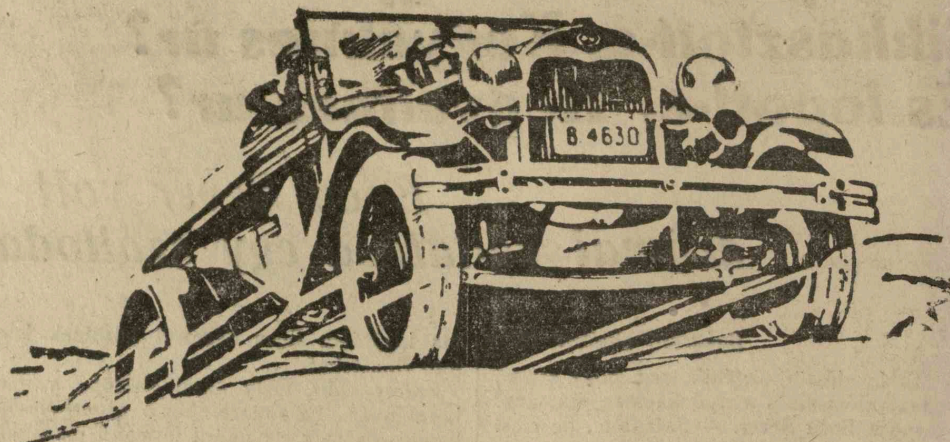
A repülőgyáriak megérdemelten győztek. A
mezőnyben a Victoria is jó volt, szorgalmasan
támadtak, de nem voltak eredményesek.

Bodola átadásából Csányi megszerzi a ve-
zető gólt. Rövidesen Bodola 2:0-ra szaporít.
Változatos játék. Az IAR jó védelme a Vic-
tória kísérletezéseit idejében elhárítja. Szünet
előtt Csányi újabb gólt lő.

A második félidőt az IAR erős támadással
kezdi. A Victoria átveszi a támadást, Réti
16-os vonalról veszélyes szabadrugást lő és
Balog labdától hálóbba tolja a kapust.

A gól után az IAR erős főlénybe kerül. Bo-
dola szép gólt küld a felső sarokba.

Az IAR együtteséből feltűnt Bodola klasz-
sisz játéka. Igazi válogatott formát mutatott
és az IAR áradósora vele rendkívül megerő-

Utólérhetlen...

Kérjen a viszonteladótól adatokat a
Ford által nyújtott hitelre nézve.

FORD MOTOR COMPANY

LINCOLN

Fordson

AIRCRAFT

sődött. Hecht, Berta és Csányi megértő part-
nerei voltak.

A Victóriában Helsdörfer kapus néhány
szép védést produkált. A gólkért nem fele-
lős. A csatársorból Balog játéka emelkedett
ki. A fedezetsor gyenge. Bíró: Kiss Gyula.

Olympia—CFR 4:1 (1:1). Az Olympia főlé-
nyes játékkal győzött. Klasszissal jobb volt
ellenfelénél. A CFR továbbra is bajnoki pont
nélkül, a tabella utolsó helyét foglalja el. Bi-
ró: Löbl.

IAR ifj.—Victoria ifj. 7:0 (3:0). Ivria komb.

—IAR komb. 0:0. Olympia ifj.—CFR ifj. 2:1
(1:0). Sportul Cercetasc—Venus 3:1 (2:1).
Sportul Cercetasc ifj.—Venus ifj. 3:2 (1:0).
Sportul Cercetasc komb.—Rapid 2:0 (1:0).

SZÉKELYUDVARHELY: MTE komb. (Szé-
kelyudvarhely)—Kath. Legényegylet (Seges-
vár) 3:0 (2:0). Barátságos, bemutató mérkő-
zés. Bíró: Balási Ernő.

STV (Segesvár)—MTE 2:0 (0:0). Bajnoki
mérkőzés. Az első félidőben egyenlő ellenfe-
lek küzdelme, a második félidőben a gólképe-
sebb csatársor győzött. Bíró: Göllner.

A magyar atlétika hatalmas győzelme az osztrákok felett

Magyarország—Ausztria 80:34

Budapest, október 12.

A magyar—osztrák válogatott atlétikai mér-
kőzés Magyarország 80:34 pontarányú főlé-
nyes győzelmével végződött. Részletes eredmé-
nyek a következők:

400 m. síkfutás: 1. Rinner 49 mp. 2. Lázár
50.2 mp. Súlydobás: 1. Darányi 15 m. 2. Hor-
váth 14.64 m. 100 m. sík: 1. Raggambi 10.8
mp. 2. Paku 10.9 mp. Magasugrás: 1. 2. Holt-
versenyben Késmárky és Bodosy 189 cm. 3.
4. Holtversenyben: Schwerberger és Um-
fahrer 180 cm. 110 m. gát: 1. Kovács 13.7 mp.
2. Deschka 19.4 mp. Gerely: Várszegi 58.80 m.
2. Umfahrer 55.70 m. 800 m. sík: 1. Puchber-
ger 1 perc 58.2 mp. 2. Lázár 2 perc 01.2 mp.

5000 m. sík: 1. Kelen 15 perc 42.6 mp. 2. He-
vele 15 perc 42.8 mp. Rudugrás: 1. Zsuffka
380 cm. 2. Höller 370 cm. Diszkosz: 1. Dono-
gán 46.03 m. 2. Remece 45.88 m. 1500 m. sík:
1. Sárvári 4 perc 04 mp. (Ifjúsági rekord). 2.
Gevrik 4 perc 04 mp. Svéd staféta: 1. Ausz-
tria csapata, (Plutner, Klein, Gudenus, Rin-
ner), 1 perc 58 mp. 2. Magyarország 1 perc
59 mp.

Az atlétikai verseny alatt befutott Magyar-
ország 1931. évi marathoni futóbajnoka: Ga-
lampos, 2 óra 45 perc 57 mp. idővel. 2.
Tuscheke (VAC) 2 óra 52 perc 20 mp. 3. Ze-
lenka. A versenyen huszonhatan indultak, a
kik közül huszonhármán érték célhoz.

Ujpest III. kerület 6:4 (4:1)

Durva mérkőzés. A sorozatos faultok miatt
mindkét csapathól volt játékoskiállítás. Az
Ujpest csak erős küzdelem után tudta meg-
szerezni a győzelmet, szebb footballt játszó
ellenfelével szemben. A 4-ik percben Győri
megszerzi a vezetést a kerületieknek. A 18-ik
percben Avar egyenlít. A 21-ik percben Vö-
rös, a 26-ikban Sáros, a 38-ikban Vörös hal-
mozzák a gólokat.

Szünet után az óbudaiak kezdik a gólozást.
A 14-ik percben Fenyvesi, a 15-ik percben Zi-
lahy 4:3-ra javítják fel az eredményt. A 18
és 20-ik percben P. Szabó eredményes. A 24-ik
percben Biri 11-esből szépít a gólarányon.

Hungária—Kispest 6:0 (2:0)

A Hungária végig nagy főlényben volt a
gyengén játszó Kispest csapatával szemben.
A 33-ik percben Titkos, a 44-ik percben Cseh
gőlozott.

Szünet után a 6-ik, 34-ik és 40-ik percben
Cseh folytatja a gólszériát, majd a 43-ik
percben Baráthy védhetetlen lövése 6:0-ra
szaporít.

DEBRECEN: Bocskai—Somogy 1:0 (0:0).
MISKOLC: Attila—Budai „11” 3:0 (3:0). A
budai „11” úgy látszik, nem fog szerepet ját-
szani ebben a szezonban.

SZOMBATHELY: Ferencváros—Sabaria 3:1
(0:1). Változó játék után a 16-ik percben
Iglódi eléri a Sabaria vezető gólját. Szünet
után a 6-ik percben Szedlacsek egyenlít. A
42-ik percben Takács II., az utolsó percben
Toldi gólja véglegesíti a Ferencváros győzel-
mét.

Szombaton a Vasas váratlanul 3:2 (3:1)
arányban legyőzte a Nemzeti csapatát.

KOCSIS,

volt magyar olimpiai ököl-
vivóbajnok pontozással győ-
zött Kolozsváron

Kolozsvár, október 12.

A Magyar Színház nédtőrtér zsufolóság meg-
töltötte a közönség, hogy tanuja legyen a
professzionistává lett volt magyar olimpiai
bajnok, Kocsis kolozsvári bemutatkozását. —
Ellenfele a bukaresti Oprescu, ugyancsak
professzionista jőnevű bajnok volt.

A küzdelem tíz menetből állott. Az első
menetekben Kocsis jobb volt és szép techni-
kai tudását csillogtatta. A további menetek-
ben a román ökölvívó is szép dolgokat pro-
dukált és erősen lecsökkentette Kocsis pont-
előnyét.

Végül is Kocsis pontozással győzött.

A nemzetközi boxmérkőzés keretén belül
Darolci, a kolozsvári KASE versenyzője,
pontozással győzött Höler néger ellen.

NAGYVÁRAD:

Ripensia—Törökvs, Crisana kombinált 2:1
(2:1)

A 8-ik percben Dobai vezető gólt rug, mely-
re a 18-ik percben Semmler rádupláz. A 38-ik
percben Barta 11-esből szépít az eredményen.
A második félidőben a kombinált csapat egy
tizenegyet kihasználatlanul hagy, Barta
ugyanis kapufának lövi a megítélt büntető-
rugást.

TEMESVÁR:

TMTE—Glória 4:1 (3:0). Herbay-kupa
meccs.

UDR—Ilse 1:1 (1:0). Bajnoki mérkőzés.

TAC—Kinizsi 4:2.

Próbálja ki az új

hosszan lyukasított pengét

ANGOL GYÁRTMÁNY

GILLETTE borotvakészülékekhez használható.

Közgazdaság

Az export, a font, a prémium

Hatszáz milliót fizet rá eddig az állam a buzakiviteli jutalom rendszerére

Negyvenezer vagon román buza vár még kivitelre

Csak négyszáz milliót remélhet az állam kenyérbélyegből, az előirányzott egy milliárd helyett

Kik kerestek és kik fizettek rá a fontra

Bukarest, október 12.

A belföldi buzapiac helyzetét nálunk úgy az exportlehetőségre vonatkozólag, mint az áralakulásra nézve ebben az évben az exportprémium szabta meg. Ha eltekintünk attól, hogy ez a kiviteli jutalom a városi kenyérfogyasztó közönség ropására történik, olyan megoldásnak mondható, amely igen szerencsésen rendezte a román buza eladásának lehetőségét. Azt lehetne mondani, hogy

exportprémium nélkül egyetlen vagon román búzát nem lehetett volna kiszállítani az országból és eladni a külföldnek, ha csak a mezőgazdák le nem mennek az árakkal kétszáz lej alá.

A kiviteli jutalom azonban lehetővé tette azt, hogy Románia az első között helyezze el buzafeleslegének nagy részét a külföldi piacokon és hogy a tervbe vett ötvenezer vagon helyett már eddig is negyvenezer vagonnal adjon el és szállítson ki az országból.

A stagnáló buzaexport

Az utóbbi időben a buzaexport majdnem teljesen megszűnt. A román dunai kikötőkben és Konstancában hiába várják a hajók, hogy megrakódva tovább indulhassanak. A buzaexport megállott, mintha elvált volna. Pedig Romániának, szakértők becslése szerint, még nagy kivitelre váró buzafeleslegei vannak, a melyek megközelítik a negyvenezer vagon is. Mi az oka annak, hogy a lázas buzakiviteli tevékenység egyszerre megszűnt? Ugy a Regátban, mint a Bánságban? Erre nézve igen érdekes adatokat szereztünk az ország egyik legnagyobb gabonakereskedelmi cég vezetőjétől.

A KENYÉRBÉLYEG CSÖDJE

A kivitel megszűnésének mindenek előtt két oka van: egyik a buzaprémium,

a másik az angol font.

A prémiumnál a helyzet a következő: Annakidején, amikor a kormány a buzakiviteli jutalmat életbeléptette, arra számított, hogy kenyérbélyegből egy milliárdot fog bevételezni és ebből az összegből fogja fedezni az akkor még öt-száz-hatszáz millióra előirányzott prémiumokat.

A Nemzeti Bank e tranzakciónak a lebonyolítására egyelőre háromszáz millió hitelt nyitott, amely azonban a várakozáson felül fellendült kinitel miatt hamar elfogyott, úgy, hogy a prémiumok kifizetésénél zavarok kezdtek keletkezni. Kitért ugyanis, hogy a kenyérbélyegből befolyó összegek megközelítőleg sem érik el a remélt bevételet.

amit igazol az a tény, hogy a kenyérbélyeg bevezetése óta, három hónap alatt mindössze száz millió lej folyt be ezen a címen, vagyis az előirányzott egy milliárd helyett négyszáz millióra számíthat az állam.

Az egyenleg tehát körülbelül így fest: A hetvenezer vagon kivitt buza után

A fontesés és az exportőrök

A kiviteli jutalmak körüli anomáliákon kívül a másik tényező, amely akadályozza a román buza további kivitelét: az angol font. Ez a kérdés általában eléggé vitatott már ahhoz, hogy a közvélemény tájékozva legyen felőle. Mint hogy az angol font aranyvaluta volt, vagyis értékálló pénz, a gabonakereskedelemben az évek folyamán kialakult egy uzus, hogy külföldi eladásait fontban eszközölték. Így történt ez ebben az évben is. Amikor aztán a font elvesztette aranyértékét és árfolyamából nem kevesebbet, mint harminc százalékot veszített, a gabonaexportőrök beszüntették a szállítást.

A legérdekesebb ebben a fontvesztésben az, hogy tulajdonképpen

csak a kisexportőrök fizettek rá a font esésére,

mert ezek belföldi pénzzel vásárolták a gabonát és a kapott fontokat vissza kellett, vagy kell váltaniuk lejre és mint-

a prémium 700.000.000 lej. Eddig kifizetett prémiumok 350.000.000 lej.

Maradt: 350.000.000 lej.

Ezt a háromszázötven milliót még elő kell teremteni valahonnan. A földművelésügyi minisztérium, amely a kiviteli prémiumokat utalványozza, a Nemzeti Bank háromszáz millió kölcsönén kívül még egy ötven millió kölcsönt kapott a Letéti Pénztártól a újabb kölcsönről tárgyal a Nemzeti Bank igazgatóságával, amelynek — ha figyelembe vesszük, hogy száz milliót vissza kapott a kenyérbélyegből, még kétszáz milliójával tartozik. Az állam ráfizetése a prémiumokra eddig: 600 millió.

NYUGTALANÍTÓ HIREK A PIACON

Az új kölcsön, amelyet a Nemzeti Bank rendelkezésére fog bocsátani a földművelésügyi minisztériumnak a prémiumok kifizetésére, mint hírlik, 150 millió lej lesz. De ebből még nem lehet a 350 millió prémium hátralékot kifizetni. És mi lesz a még exportra váró negyvenezer prémiumjával? Ez újabb 400 millió lej. Miből fogja az állam ezt is kifizetni? Olyan kérdések ezek, amelyek fölöttébb kényes helyzet elé állítják a kormányt. Olyan hírek is vannak forgalomban, hogy

a kifizetetlen prémiumoknak egy részét a kormány csak a jövő évi termés idején fogja kiegyenlíteni.

Ezek a hírek nem ellenőrizhetők, de mindenképpen alkalmasak arra, hogy a helyzetet komplikálják és, hogy elvegyék az exportőröknek a kedvét attól, hogy tovább exportáljanak.

hogy a font most harminc százalékkal kevesebbet ér, mint akkor amikor ők a gabonát vásárolták és exportálták, a veszteségük ugyanannyi, mint amennyit a font veszített értékéből.

A nagyexportőröknél egészen más a helyzet. Ők nem belföldi, hanem külföldi pénzzel dolgoztak, amikor a gabonát vásárolták. Ezeket a kölcsönöket ők fontban kapták, tehát fontban is fizetik vissza, úgy, hogy őket legrosszabb esetben is közömbösen érinti, hogy esett-e ennek a pénznemnek az árfolyama, vagy sem.

A buza-exportőrök bukaresti országos szindikátusa most elhatározta, hogy körlevélben kéri fel azokat a külföldi gabonásokat, akik a kisebb romániai cégektől vásárolták, hogy

a fontelszámolásnál legyenek méltányosak, mert a veszteség egzisztenciálisan érinti a kiscégeket.

Amikor a kormány is megmozdul

Resicán táviratilag felfüggesztették az adóvégrehajításokat

A közlekedésügyi miniszter kontójára 40 millió állami tartozást fizettek ki a Resica-műveknek, amelyből 20 milliót vasárnap átutaltak a munkások követeléseinek kiegyenlítésére

Bukarest, október hó 12.

A Resica művek munkásságának passzív ellenállása komoly intézkedések foganatosítására készítette a kormányt. A fizetési kiutalások késedelmissége, valamint a többi panaszok miatt, amelyeket egutóbbi számában részletesen ismertett a B. L., olyan sztrájkmozgalmat kitűrésével fenyegetett Resicán, amely súlyos következményekkel járhatott volna. A szombati nap folyamán teljes gőzrővel folytak Bukarestben a tárgyalások a kormány és a Resica művek megbírói között, hogy miképpen lehetne az alkieseredett munkásság hangulatát leolvasztani. A tárgyalásokat maga Argetoianu pénzügyminiszter vezette és azon éjzt vett Valcovici közlekedésügyi miniszter, továbbá számos miniszteriuni vezérigazgató. Hosszas tanácskozás után nem maradt más megoldás hátra, mint azonnal fizetni a munkásoknak. Áttanulmányozva a resicai munkásság memorandumát,

a bizottság elhatározta, hogy a legsürgősebb járandóságok kiegyenlítésére a közlekedésügyi minisztérium számlájára azonnal kifizet a vállalatnak 40 millió lejt az állami tartozásokból.

A negyvenmillió kiutalás felét még vasárnap délelőtt Temesvárra vitték, ahonnan továbbították Resicára. Az összeg másik felét, tehát 20 milliót hétfőn délelőtt utalták ki.

Argetoianu pénzügyminiszter ma táviratilag utasította a temesvári pénzügyigazgatóságokat, hogy azonnal füg-

gesszék fel a resicai munkások ellen elrendelt adóvégrehajításokat.

Ugyanakkor utasította a bánsági munkügyi felügyelőseget, hogy menjenek ki a helyszínre és tanulmányozzák a munkásság helyzetét, észrevételeikről pedig küldjenek a legsürgősebben jelentést a pénzügyminisztériumnak. Argetoianu miniszter a tárgyalásokon résztvevő Culea közoktatásügyi vezérigazgatót utasította, hogy a resicai munkások gyermekeit haladéktalanul vegyék fel az iskolákba akár fizettek taksákat, akár nem. A közoktatásügyi minisztérium az erre vonatkozó rendelkezést táviratilag adta meg a temesvári hatóságoknak, amelyek kötelesek tanfelszerelésről is gondoskodni a munkás-gyermekek számára.

Értesüléseink szerint maga Károly király is közvetlenül érdeklődött a resicai munkásság panaszáról és ennek tulajdonítható a kormány gyors és ezuttal kielégítő eljárása a resicai munkásság ügyében.

A romániai petróleumtermelők szövetségének egy bizottsága ma megjelent az ipar és kereskedelemügyi miniszternél, akitől kérte, hogy a kormány sürgősen könnyítse meg a vasuti szállítást, ami a jelenlegi rendszer mellett tönkretesz a romániai petróleumkivitelt.

*

A Nemzeti Bank a mezőgazdasági hitelügyletekre vonatkozó speciális törvényt kiterjesztette a Lugoson működő Krasznai Takarékpénztárra is.

A konstanczai strandon

gyalog sétálhat, de a tengerbe is mehet. Ha azonban egyszerű paraszt-bocskorral menne fel a Bucsecsre, lábán sebek támadnának, úgy, hogy a fájdalomtól nem bírna tovább menni. Ellenben ha kényelmes hegymászó cipőt vesz, úgy a legmeredekebb szirteket és csucsokat is megmászhatja.

Az ön automobil-motorjának fémrészei is hamar „kisebesednének” egy közönséges olaj használata által, azaz a csapágyak falai kitágulnának, a dugattyúk a cilinderekbe ragadnának, a forgató tengely megsérülne, stb. Sok esetben a motor is megáll és a javítás rendszerint sokba kerül. A legjobb védelem ilyenmő zavarok és kopás ellen, ha oly magasértékű olajokat használ, mint a minők a

SHELL MOTOR OIL

kiválóságuk és megbízhatóságuk folytán a világ legjelentékenyebb automobil és motorkerékpár gyárai által vannak ajánlva, járműveik kenése céljából.

A román és német bankok között megszakadtak a devizaüzletek

A német bankok körlevelekben értesítették a fővárosi nagybancokat a német kormány legújabb megszigorító intézkedéseiről — Revízió alá veszik az erdélyi pénzintézetek immobilizált váltótárcáit — Esett a pénzforgalom

Bukarest, október 12.

A bukaresti nagybancok körében kínos feltűnést keltett az a körlevél, amelyet a berlini és általában a német nagybancok küldtek és amelyekben a német kormány legújabb devizamegszorító intézkedéseiről értesítik romániai érdekeltségeiket. A bukaresti nagybancokkal is közölt legújabb megszigorító rendelkezések többek között a következő intézkedéseket tartalmazzák:

A német bankok a július 15-ike előtt már kában eszükölt folyószámlabetétekből csak havi 200 márkáig terjedő összeget fizethetnek ki. Köztudomású, hogy a kormány első deviza korlátozó rendelkezésében ez az összeg 3000 márkában volt megállapítva, amit később leszállítottak 1000 márkára, most végül is 200 márkára csökkentették.

A legújabb német devizamegszorításokkal kapcsolatosan az egyik bukaresti nagybanc vezérigazgatója a következőket mondotta a B. L. munkatársának:

— A körlevél igen súlyos megszigorításokat tartalmaz, különösen azokra a pénzintézetekre és vállalatokra nézve, amelyek fokozottabb német összeköttetésekkel rendelkeznek. A rendeletben feltüntetett kétszáz márká olyan minimális összeg, hogy az jóformán semmit sem ér és csak arra való, hogy a pénzügyi törvények érvényessége ne szűnjék teljesen meg.

AZ ERDÉLYI PENZINTÉZETEK IMMOBILIZÁLT VÁLTÓTÁRCAI

A legutolsó bankösszeomlások, amelyek közül különösen a „Transylvania”-bank fizetési képtelensége érintette súlyosan az erdélyi piacot, újabb akció kezdeményezésére készítette a pénzügyi kormányzatot. Biztos forrásból nyert értesítéseink szerint

Argetoianu pénzügyminiszter elhatározta, hogy revízió alá veszi az összes erdélyi bankok immobilizált váltótárcáit még pedig oly módon, hogy a bankokat lehetőleg tehermentesítse a helyzetükre súlyos kihatással bíró passzívumaiktól.

Ebből a célból még a közeli napokban meg fogják kérni az erdélyi bankok státuszait, hogy kiválasszák azokat a pénzintézeteket, amelyeknek vagyoni állaga az illető pénzintézet aktív működéséről tanuskodik.

A pénzügyi kormányzat azért fektet különösebb súlyt az erdélyi pénzintézetekre, mivel az ország legnagyobb és legjelentősebb iparpállalatai Erdélyben vannak, azonkívül az export jelentős része is a csatolt területekről bonyolítódik le.

Hogy az ipar és a kivitel normális fellendülést nyerjen, ahhoz feltétlenül szükség van erős és normális hitelkeretekkel rendelkező pénzintézetekre. Az erre vonatkozó tárgyalások még a mai nap folyamán megindulnak Argetoianu pénzügyminiszter és a Nemzeti Bank igazgatósága között.

A BELFÖLDI IPAR HITEL-PROBLÉMÁJA

Itt említjük meg, hogy a Nemzeti Bank kormányzója a hétfői nap folyamán fogadja a romániai nagyipar képviselőit és megadja nekik a választ az elmúlt kedden benyújtott kéréseikre. Az ipar képviselői ugyanis kérték, hogy az augusztusi események alkalmával lecsökkentett ugynevezett ipari visszleszámitolási hitelt a Nemzeti Bank megint emelje fel, te-

kintve, hogy az iparpállalatok a legnagyobb pénzzükével küzdenek. Ugyanekkor azt is kérték, hogy a tervbevéti ipari kötvénykibocsátásokat, amelyekre tudvaleg már törvénytervezet is készült az állam minél hamarabb valósítsa meg, tekintve, hogy a kötvénykibocsátás után a nagyipar jelentős összegekhez jutna. A tervezetet a pénzügyminiszter azzal készítette el, hogy a kötvénykibocsátásból befolyó összegek a nagyiparral szemben fennálló állami tartozásokat fogják fedezni. Ezen a címen a kormány egyelőre felfüggesztette a tartozások kifizetését a belföldi állami szállítókkal szemben.

Az iparpállalatok az ígért folytán azonban eddig sem az állami tartozásokat nem kapták meg, sem pedig a tervbevéti kötvénykibocsátás pénzügyi előnyeit nem élvezték.

Ilyen körülmények között teljesen indokolatlan a Nemzeti Bank által eszközölt ipari hitelek megszorítása.

CSÖKKENT A NEMZETI BANK DEVIZASTOKKJA

A Nemzeti Bank vezetősége ma tette közzé október hónap első felére szóló szokásos kimutatását. A nyersmértégből kitűnik, hogy szeptember 26-tól, október 3-ig, tehát alig másfél hét leforgása alatt

az aranystokk közel 45 és félmillió lejjel esett, a deviza stokk pedig ugyanezen idő leforgása alatt több mint ötvennégy millió lejjel csökkent. Az aranyállomány és a devizastokk esése annak tulajdonítható, hogy a szeptemberi ultimóval kapcsolatban úgy a belföldi vállalatok, mint az állam fedezni voltak kénytelenek külföldi kötelezettségeiket, ami részint aranyban, másrészt pedig valutában és devizában történt.

Ezzel szemben kedvező tünetnek minősíthető, hogy

a Nemzeti Bank tárczállománya másfél hét leforgása alatt 53 millió 740.000 lej fel emelkedett és több mint egy hónap óta állandó emelkedést mutat.

A váltótárca stokk emelkedése annak tulajdonítható, hogy a Nemzeti Bank visszeszámitolási kereteit állandóan növesztette, ami a hitelélet lassu megélénkülését fogja maga után vonni. Érdekes, hogy a pénzforgalom újra csik. Másfelől leforgása alatt ugyanis a Nemzeti Bank kimutatása szerint a belföldi pénzforgalom, amely szeptember 26-án 21 milliárd 861 millió lej volt, október 3-ig közel 44 millióval esett.

A Nemzeti Bank mérlegének többi tételeiben jelentéktelen változások mutatkoznak.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7-50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyeszi hirdetés esetén 25%o engedmény. Állást keresőknek 25%o kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej, 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Központi fekvésű jobb házat megvételre keresek. Ajánlatokat „pontos házszám, terület és ár” jellegre a brassói kiadóba leadni. 15212

Eladó egy 21-es Ganz-hengerek és egy kétréti rádiószita, majdnem újak. Zsigmond malom, Csikmadaras. 15202

Kisebb családi ház eladó Brassó, Bolonyában. Bővebbet Honvéd-ucca 36. 15232

Vízermű lakóházzal eladó, vagy kiadó. Leveleket „25 HP” jellegre a brassói kiadóba kérem. 15268

FÉLSTABIL GÖZGEPET 50—80 HP. újabb szerkesztett keresek megvételre. Ingénier Fényes Coloman Arad, Bul. Carol 37. 15200

Családi ház két szoba konyha és egy szoba konyhás lakással, mellékhelyiségekkel, vízvezetékekkel, 180.000 lejért eladó. Brassó, Str. Moldova 33. 15191

Schember-mérleg olcsón eladó. Adler Oszkár Brassó, Kapu-u. 14. 15258

Régi téglá, ablaktokok, kályhák, és házi berendezések, olcsón eladók. Brassó, Vár-ucca 59—61. 15282

Kis- és nagy ebédli-kredenz, kereszthurok zongora, eladó. Brassó, Fekete-ucca 31. 15283

ALLÓKAZANT kb. 15 qm fűtőfelülettel, keresünk megvételre. I. V. O. Harisnyagyár, Oradea. 15287

Megvételre kerestetik brilliáns függő nyakék, gyűrű, lehetőleg garnitúra. Címeket kérem Brassó, Kórház-ucca 47, Hirsch-nél leadni. 15289

Allást keres

Perfekt kabát- és ruha-varró, nő, magyar házhoz napi 150 lejért ajánlkozik. Nagy Anna Bukarest, Fund. Lizeami L. 6. 15286

KERESKEDELMI TEG-

ZETT, diplomával rendelkező könyvelésben jártas fiatalember, banknál, kereskedelmi vállalatnál, vagy üzletben AL-LAST KERES. Elmenne vidéki földbirtokoshoz, uradimakhhoz vagy bármilyen vállalathoz. Cim 15291 szám alatt a brassói kiadóban.

Középkorú francia hölgy, kilenc éves bizonyítványokkal, német és olasz nyelvtudással, állandó jellegű bizalmi állást keres gyermekek mellé. Drot-leff, Rus-Ileanda. 15259

Textil-kereskedő segéd, három nyelvismerettel, több évi gyakorlattal, állást keres. Cim Postrestant „Dlef” Gheorgheni. 15290

Lakás

Konyha, szoba, fürdőszoba kiadó. Brassó, Str. Mihai Viteazu 92. volt Gyár-ut. 15228

KISEBB LAKOSZTALYOK, elegánsak, orvosi rendelőknek, garconlakásnak, irodának, alkalmasak, lift, központi fűtés, meleg víz, kiadók. Bukarestben, Str. Regala 4., Continental szálloda mellett. 15277

Szoba konyhás ház Külvárosban, vagy Hétfaluban, megvételre kerestetik. Ajánlatokat „600 négyzetméter kert” brassói kiadóba. 15179

2—3 butorozott vagy butorozatlan szoba kiadó. Brassó, Katalin-ucca 24-a. 15162

Vegyes

Zongoraórákat ad jutányos áron akadémiai növendék. Erdéklődni délután 3—5-ig Engel Margit, Brassó, Str. N. Jorga 2. III. (v. Baulescu ház). 15184

Nyelvtanár tanít jutányosan, szórakoztató módszerrel franciául, németül, angolul. Kitűnő referenciák! Pensune, Smárdan 7. Bukarest 15241

Könyvek

Hölgyek! Die Schöne Wienerin, Record, Párisi Divat, havonként megjelenő szabásmintás divatlapok állandóan kaphatók, számonként 40.— lejért, vidékre portóval 45.— lej. A pénzt legcélszerűbb helyegekben küldeni. Brassói Lapok Könyvosztálya.

OLCSÓ DETEKTIV-REGÉNYEK kötetenként csupán 20 lej: Maurice Leblanc-tól, Nyolcat ütött az óra. A négy vörös gyémánt. Az uri betörő, Keleti titok. Kötetenként csak 40.— lej. Meissner: Lombut 4. Kohlrausch. A holt tavon, Az elátkozott ház. A Weissl, A zöld autó, A fekete gyöngyör, Megrendelhetők a Brassói Lapok Könyvosztálya útján.

Biri néni szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ára kötte 130 lej. Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában. 14048

A perzsaszőnyeg házi készítése. Irta: Dóczi Pál. (Több mint 50 ábrával). Kézikönyv a perzsaszőnyeg-szövés tökéletes elsajátítására) 140 lej előzetes beküldése ellenében portómentesen küldi a Brassói Lapok Könyvosztálya. 14048

Dr. Dávid György

Román nyelvű

és

Gyakorló könyv

legalkalmasabb a román nyelvnek magánaton.

tanító nélkül

való elsajátítására A 200 oldalas könyv ára portómentesen fűzve 80 lej, kötte 100 lej. Megrendelhető a

BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

Egészségügyi műszaki vállalat

Fürdőszoba, központi fűtés szellőztetőrendezések. Vízvezetési és csatornázási munkálatok, szakmérnöki tervezés és vezetés mellett

KERTÉSZ HENRIK BRASSÓ.

Az érlelmeszesedés korai „halált” jelent!

Egy orvos beszél hozzád!

Most jelent meg!!

Az érlelmeszesedés természetes megelőzése, gyógyítása és kezelése.

Irta:

Dr. Bucsaný Gyula e. ü. tanácsos, főorvos

A mű kiváló szerzője részletesen foglalkozik az érlelmeszesedés lényegével, az érlelmeszesedés okaival, az érlelmeszesedés tüneteivel, természetes gyógykezelésével, mit szabad és mit nem szabad enni és inni stb. Ez a nagyszerű kis könyv értékes tanácsokkal részletes utasításokat ad korunk e veszélyes betegségének megelőzésére és a már meglévő betegség gyógyítására

Ára 51.— lej, utánvétellel 70.— lej.

Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában.

SZENZÁCIÓ!

Erdély Utja
MIKES IMRE
2 Kötet
fűzve 160.
egész vászonban
200.—
Kapható minden
könyvkereskedésben.
Megrendelhető a
Brassói Lapok Könyvosztályában

5000 példány

fogyott el 2 hét alatt Pjatiletka

Az ötéves teru mai állása

című könyvből A ma legizgalmasabb kérdés tárgyalja — Irta MICHAEL FARB WANN a londoni Economist tudósítója. — Ára 82 Lei. Vidékre a pénz előzetes beküldése mellett 92, utánvét tel 98 Lei — Megrendelhető a

BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

A

ZEPHIR

KÁLYHA

80 köbméter kiterjedésű helyiség fűtésére, 24 óra alatt csak 10 kgr. fát használ fel.

ZEPHIR

Tél

Rayonképviselő:

Thomas, Scheeser & Galtz

Brassó

B. L. Kocsis Béla Felelősszerkesztő

ABRASSOI LAPOK avomdávallatátanak kiadása és elosztása avomdávallat. Brassóban.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 600, évente 1200 lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 420, félre 820, évente 1600 lej.

Fiókkidóhivatal és szerkesztőség Hunyad- és Alsófehervármegyeék részére: Déva, Str. Ioan Creanga 2. Telefon 17. (Balogh Géza)

MEGBIZOTTAK. Arad: Piața Impăratul Traian 1. (Halmágyi Pál) — Bukarest: Dán Dániel, Gerő Sándor és Kohn Jenő. — Déva: Str. S. Barauiu 10. (Oszán Kálmán) — Kolozsvár: Str. Duber-arilor 7. (vot Timár-ucca) (Neumann Ignác). — Marosvásárhely: Benjamina Arad. Str. Beraria 1 (Sörház-u.) — Nagyszeben: Strada Turnului 13. (Szigetváry László) — Nagyszeben: Str. Nic. Jiga 32 (Szabó Gyula) — Szilágysomlyó: (Hesperin Ernő) — Temesvár: Gyárvaros, Tigris-ucca 4. (Halmágyi Pál). — Torda: Str. Rejele Ferdinand 25. (Dánes József).

Központi szervezők. pénzfelvételei jogosultsággal: Bartha Géza, Dán Mózse.

HIRDETÉSEKET tevesznek a kiadóhivatalok, a megbizottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákla készséggel szolgálunk.